

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
W KALISZU
MIEŚCIE NA PRAWACH POWIATU**

Stan na dzień 31 grudnia 2023 roku

Kalisz, styczeń 2024 r.

Spis treści

WSTĘP	5
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	7
Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	7
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.....	8
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	11
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	13
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	15
1.2.4. Zachorowania na grypę	16
1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce	16
1.4. Realizacja szczepień ochronnych	17
1.5. Podsumowanie	17
1.6. Wnioski	18
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	19
2.1. Ocena jakości wody	20
2.2. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę	24
2.3. Podsumowanie	28
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	29
3.1. Domy pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	29
3.2. Schroniska i inne obiekty przeznaczone dla osób bezdomnych	29
3.3. Hotele	30
3.4. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe.....	30
3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	30
3.6. Obiekty komunikacji publicznej.....	31
3.7. Ustępy publiczne	32
3.8. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych.....	32
3.9. Baseny kąpielowe	32
3.10. Hałas komunalny	33
3.11. Inne obiekty użyteczności publicznej	33
3.12. Interwencje	34
3.13. Podsumowanie	34
IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH	35
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem	35
4.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego.....	36
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny zakładów lecznictwa zamkniętego.	36
4.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków	45
4.2.3. Sterylizacja	47
4.2.4. Żywienie pacjentów w szpitalu.....	48
4.2.5. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów.....	50
4.2.6. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną.....	55
4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO.....	57
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	59
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	59
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	60
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego	61
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	61

4.4. Praktyki lekarskie.....	61
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	62
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	62
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	62
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk.....	62
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	63
4.5. Praktyki pielęgniarские.....	63
4.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	63
4.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	63
4.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku.....	63
4.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk.....	63
4.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	63
4.6. Podsumowanie	63
V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	66
1 Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	66
1.1 Struktura zatrudnienia.....	66
1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia	66
1.3. Kontrole w ramach nadzoru.....	67
1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy	68
1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.	68
1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	68
1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	69
1.8. Nadzór nad środkami zastępczymi.....	70
1.9. Nadzór nad produktami kosmetycznymi	71
2. Choroby zawodowe.....	71
3. Podsumowanie	72
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	74
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi.....	74
6.2 Funkcjonalność i stan techniczny budynków	74
6.3. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja.....	75
6.4. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji	75
6.5. Meble szkolne.....	75
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych.....	76
6.7. Dożywianie w szkołach	76
6.8. Opieka medyczna	76
6.9. Nadzór nad substancjami chemicznymi i mieszaninami niebezpiecznymi	76
6.10. Nadzór nad szkołami wyższymi	76
6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży	77
6.12. Podsumowanie	77
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	77
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego	77
7.2. Stan sanitarny obiektów w 2023 roku.....	78
7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	79
7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności	79
7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych	80
7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	80

7.7. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku	82
7.8. Ocena sposobu żywienia	82
7.9. Podsumowanie	82
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA.....	83
Podsumowanie	88
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	89
X. WNIOSKI.....	92

WSTĘP

GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO–EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2023 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie szeregu działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

10. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych, substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
14. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
15. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
16. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną miasta Kalisza.
17. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
18. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2023 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna miasta Kalisza na prawach powiatu w roku 2023 jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

www.gov.pl/web/psse-kalisz

I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

W 2023 roku podejmowano działania, które wynikały z sytuacji epidemiologicznej nadzorowanych chorób zakaźnych i dotyczyły:

- nadzoru nad zachorowaniami na COVID-19 polegającym na przeprowadzaniu wywiadów epidemiologicznych z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2,
- nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych,
- nadzoru nad zakażeniami oraz zachorowaniami na choroby zakaźne wśród osób przybyłych z Ukrainy do Polski po 24 lutego 2022 roku,
- nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11*, *Salmonellą Virchow ST16* i *Salmonellą Mbandaka ST413* w związku z wystąpieniem ognisk międzynarodowych,
- nadzoru nad zgłoszeniami podejrzeń i zachorowań na mpox (dawniej oспа małpia) oraz zgłoszeń zachorowań o podobnym charakterze,
- nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą,
- kierowania na szczepienia p/wzw typu B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV,
- zapobiegania wścieklźnie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzoru nad osobami szczepionymi przeciwko wścieklźnie, współpracy z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałej współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

W związku z trwającą wojną w Ukrainie i związaną z tym migracją uchodźców na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutym 2022 roku. Najczęściej notowane były typowe choroby takie jak oспа wietrzna czy szkarlatyna oraz powszechnie występujące również w polskiej populacji zakażenia pokarmowe.

W związku z trwającym od 2022 roku międzynarodowym ogniskiem wywołanym przez *Salmonellę Mbandake ST413* oraz wystąpieniem w 2023 roku dwóch nowych międzynarodowych ognisk zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11* i *Salmonellą Virchow ST16* prowadzono pogłębione wywiady epidemiologiczne u osób zakażonych pałeczkami Salmonelli. Nie zarejestrowano zakażeń wywołanych *Salmonellą Mbandake* i *Virchow*. W dochodzeniu epidemiologicznym zakażeń wywołanych *Salmonella Enteritidis* nie stwierdzono powiązania z międzynarodowym ogniskiem.

W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek ospy małpiej (obecnie mpox) w Europie, a w czerwcu 2022 roku w Polsce. W roku 2023 obserwowano spadek odnotowywanych przypadków, co można przypisać skutecznemu informowaniu o sposobach zapobiegania zakażeniu. Na terenie miasta Kalisza w 2023 roku nie odnotowano zachorowania na mpox. W roku sprawozdawczym podobnie jak w latach ubiegłych realizowano program nadzoru nad grypą „SENTINEL”. Na terenie miasta Kalisza w sezonie 2022/2023 podobnie jak w ubiegłym roku uczestniczył jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Sprawozdania z realizacji programu w formie zbiorczych meldunków przekazywano raz w tygodniu przez cały sezon epidemiczny grypy do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w 2023 roku dotycząca większości chorób zakaźnych kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na stałym niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, świnka, różyczka, błonica, tężec, nagminne porażenie dziecięce, wścieklizna). W roku 2023 wzrosła zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu B i typu C i wynosiła 38,4, ogółem odnotowano 36 przypadków zachorowań. Porównywalnie w 2022 roku odnotowano 31 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 32,8. (rozdz.1.2.2)

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie miasta Kalisza nie odnotowano ognisk przenoszonych drogą pokarmową. W roku 2023 na terenie miasta Kalisza odnotowano 22 zgony z powodu chorób zakaźnych:

- 9 zgonów z powodu COVID-19,
- 8 zgonów z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołane *Clostridium difficile*,
- 2 zgony z powodu choroby wywołanej *Streptococcus pneumoniae*,
- 1 zgon z powodu HIV oraz gruźlicy płuc - postać prątkująca,
- 1 zgon z powodu bakteryjnego zapalenia opon mózgowych – nieokreślone,
- 1 zgon z powodu wirusowego zapalenia opon mózgowych – nieokreślone.

Choroby inwazyjne

W roku 2023 na terenie powiatu grodzkiego nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*. Zarejestrowano 5 zachorowań na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*. Wszystkie osoby były hospitalizowane. Wśród chorych były 2 zgony z powodu choroby pneumokokowej. Zachorowania na choroby inwazyjne w ostatnich ośmiu latach przedstawiały się następująco (patrz tab.1).

Tab. 1. Zachorowania na choroby inwazyjne w latach 2016 – 2023

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Haemophilus influenzae	0	1	0	0	0	0	1	0
Neisseria meningitidis	0	1	0	1	0	0	0	0
Streptococcus pneumoniae	0	3	2	1	0	1	3	5

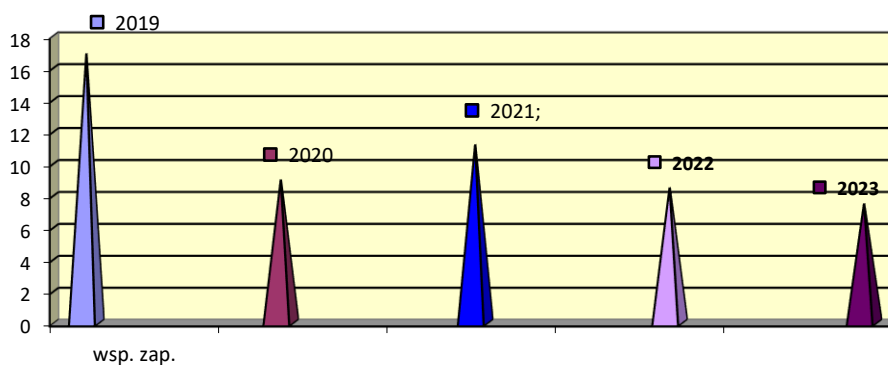
Borelioza

W roku 2023 nieznacznie zmalała liczba zachorowań na boreliozę w stosunku do roku poprzedniego, zarejestrowano 7 przypadków (wsp. zap. 7,5). Porównywalnie w 2022 roku było 8 zachorowań (wsp. zap. 8,5). We wszystkich przypadkach rozpoznano boreliozę skórą w postaci rumienia wędrującego. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że narażenie na ukłucie przez kleszcza najczęściej występowało na ogródkach przydomowych oraz w terenach zalesionych. Wśród chorych nie było narażenia zawodowego. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2019-2023 przedstawia tabela i wykres.

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w latach 2019 – 2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.
Borelioza	17	16,9	9	9,0	11	11,2	8	8,5	7	7,5

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 1 – Borelioza - zachorowalność w latach 2019-2023.**Pokąsanie przez zwierzęta - narażenie na wściekliznę**

W roku sprawozdawczym 2023 zgłoszono 45 pokąsań, które miały miejsce na terenie miasta Kalisza. Porównywalnie w roku 2022 ogółem zgłoszono 50 przypadków pokąsań. Szczepieniom poddano 11 osób zamieszkałych na terenie powiatu kaliskiego grodzkiego. Pozostałe osoby zostały zwolnione ze szczepień p/wściekliznie dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to widoczny efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W bieżącym roku sprawozdawczym wzrosła liczba neuroinfekcji, ogółem zarejestrowano 8 przypadków zachorowań (wsp. zap. 8,5). Porównywalnie w roku 2022 zarejestrowano 5 przypadków (wsp. zap. 5,3).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołany przez *enterowirusy*,
- 1 przypadek zapalenia mózgu na tle wirusowym wywołany wirusem półpaśca,
- 1 przypadek zapalenia mózgu i opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym,
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym,
- 1 przypadek zapalenia mózgu na tle bakteryjnym paciorkowcowym,
- 2 przypadki zapalenia mózgu na tle bakteryjnym nieokreślonym.

Wszystkie osoby były hospitalizowane. Zgonów nie było.

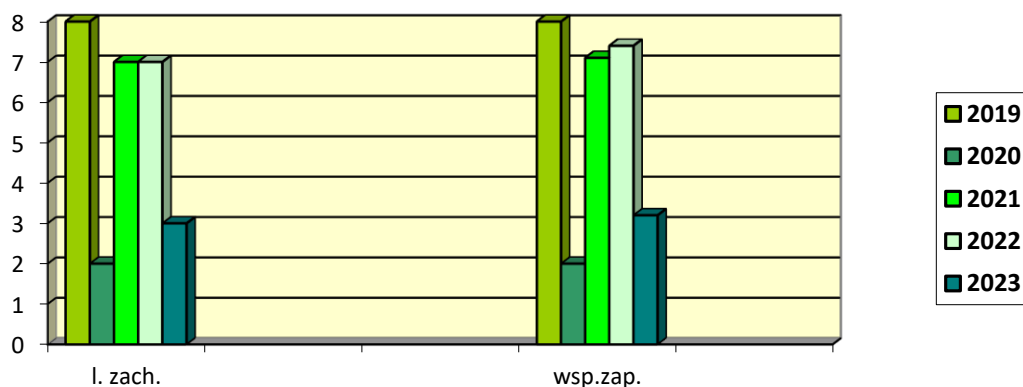
Gruźlica

W roku 2023 zmalała liczba zachorowań na gruźlicę płuc postać prątkującą - zarejestrowano 3 przypadki (wsp. zap. 3,2). W roku 2022 zarejestrowano 7 zachorowań (wsp. zap. 7,4). Zachorowania na gruźlicę płuc wystąpiły u 2 mężczyzn i 1 kobiety. Wszystkie osoby były hospitalizowane.

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźną w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Licz. zach.	Współ. zap.	Licz. zach.	Współ. zap.	Licz. zach.	Współ. zap.	Licz. zach.	Współ. zap.	Licz. zach.	Współ. zap.
Gruźlica płuc	8	8,0	2	2,0	7	7,1	7	7,4	3	3,2

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 2. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w powiecie grodzkim w latach 2019-2023.

Choroby weneryczne

W bieżącym roku sprawozdawczym w mieście Kaliszu znacznie wzrosła liczba zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową. Ogółem zgłoszono 12 zachorowań (wsp. zap. 12,8). Porównywalnie w roku 2022 zarejestrowano 6 przypadków (wsp. zap. 6,3).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 8 przypadków kiły
- 3 przypadki rzeżączki
- 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołane przez *Chlamydie*.

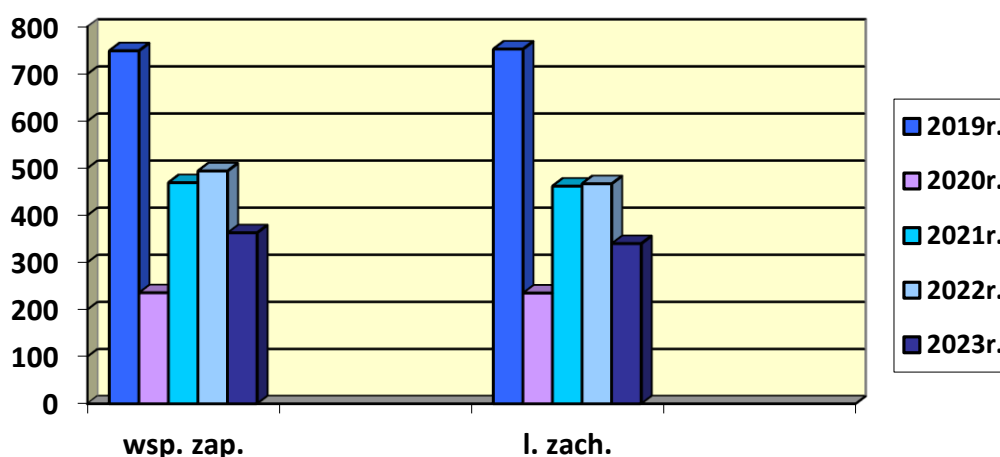
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2023 znacznie zmalała liczba zgłoszonych zakażeń pokarmowych, ogółem zarejestrowano 340 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 362,9. Porównywalnie w 2022 roku zgłoszono 467 zachorowania (wsp. zap. 494,2). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o bliżej nieokreślonej etiologii (BNO) – 212 zachorowań, co stanowi 62,3% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (*rota, adeno i norowirusy*) było 19, co stanowi 5,6%, zachorowań o etiologii wirusowej nieokreślonej zgłoszono 29 przypadków co stanowi 8,5%. W 80 przypadkach, co stanowi 23,5%, zachorowania miały tło bakteryjne tj.: 6 zachorowań wywołanych *Salmonellą*, oraz 74 zachorowania wywołane przez *Clostridium difficile*. Nie ustalono źródeł zatrucia i zakażenia pokarmowego. Zarejestrowano ogółem 8 zgonów – wszystkie z powodu zakażenia *Clostridium difficile*. Zarejestrowano również 5 tymczasowych nosicieli *Salmonelli*. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2019 – 2023 w mieście Kaliszu przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 4. Zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2019 – 2023

Jednostka chorobowa	Zachorowania w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
Zatrucia pokarmowe	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
	753	749,4	235	235,6	462	469,3	467	494,2	340	362,9

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców.

Ryc. 3. Zatrucia pokarmowe – zapadalność i liczba zachorowań w Kaliszu w latach 2019-2023.

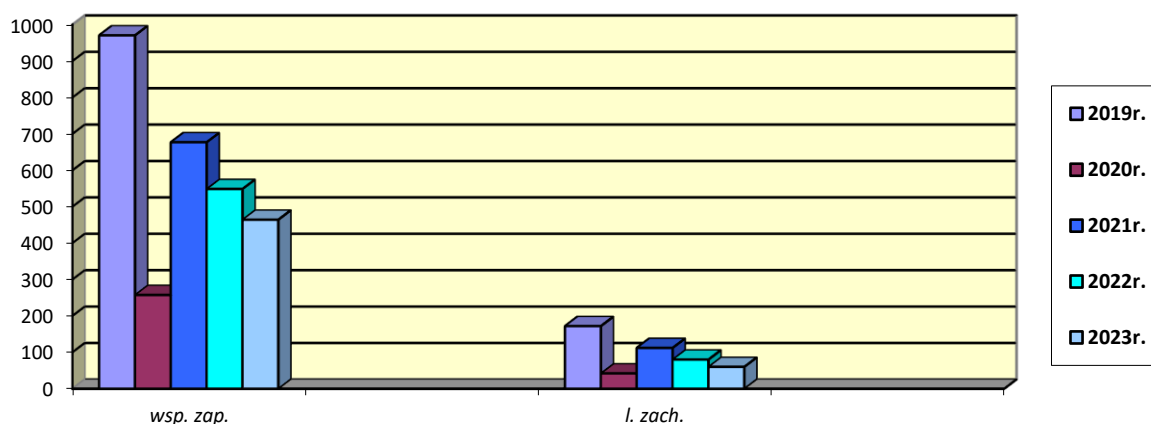
Biegunki u dzieci do lat 2

W roku 2023 na terenie miasta Kalisza zmniejszyła się liczba zachorowań u dzieci do lat 2, zgłoszono 60 przypadków biegunek przy wsp. zap. 464,3 (liczony na 10 tys. dzieci do lat 2 w powiecie grodzkim). Porównywalnie w 2022 roku odnotowano 81 zachorowań (wsp. zap. 548,7). Większość zachorowań (49) tj. 81,7% ogółu wystąpiło na tle bliżej nieokreślonym (BNO). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej było 10, co stanowi 16,7% ogółu zachorowań, 1 zachorowanie miało tło bakteryjne wywołane *Salmonellą*. Zgonów nie stwierdzono. Zachorowania i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2019 – 2023 przedstawia tabela i wykres:

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Współ. ł. zap.	L. zach.	Współ. ł. zap.	L. zach.	Współ. ł. zap.	L. zach.	Współ. ł. zap.	L. zach.	Współ. ł. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	172	970,7	42	257,5	112	677,1	81	548,7	60	464,3

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. dzieci do lat 2.

Ryc. 4 – Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2019-2023.

1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

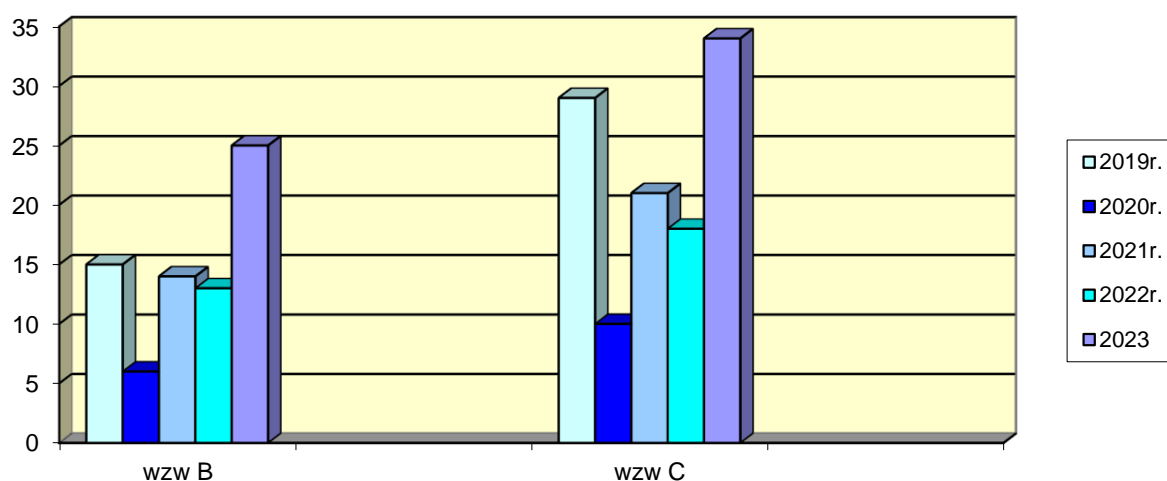
W roku sprawozdawczym 2023 znacznie wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C. Ogółem zarejestrowano 59 przypadków (wsp. zap. 63,0). Porównywalnie w 2022 roku odnotowano 31 zachorowań (wsp. zap. 32,8). W dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródeł zakażenia.

Strukturę zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2019 – 2023 w mieście Kaliszu przedstawia tabela i wykres:

Tab.6. Struktura zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2019 – 2023 w mieście Kaliszu

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	15	14,9	6	6,0	14	14,2	13	13,8	25	26,7
WZW C	29	28,9	10	10,0	21	21,3	18	19,0	34	36,3
WZW inne-nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	44	43,8	16	16,0	35	35,5	31	32,8	59	63,0

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego.

Ryc.5. Liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typ B i C w latach 2019 – 20233

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W roku sprawozdawczym 2023 wzrosła liczba zachorowań na wzw typu B i wynosiła 25 przypadków przy wsp. zap. 26,7. Porównywalnie w roku 2022 zgłoszono 13 przypadków (wsp. zap. 14,2). Wszystkie przypadki zgłoszono jako postać przewlekłą. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono 1 osobę z narażenia zawodowego, był to były ratownik medyczny. Ustalono w dochodzeniu osoby z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B. Nie ustalono źródeł zakażenia.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku 2023 wzrosła liczba zachorowań na wzv typu C, zarejestrowano 34 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 36,3. Porównywalnie w 2022 roku było 18 zachorowań (wsp. zap. 19,0). Wszystkie przypadki zgłoszono jako postać przewlekłą. Nie było narażenia zawodowego. W bieżącym roku zarejestrowano również 29 nowych nosicieli wirusa HCV. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzv typu B. W prowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródeł zakażenia.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Odra – w roku 2023 nie zarejestrowano zachorowania na odrę. W roku 2022 odnotowano 1 zachorowanie potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. (wykres słupkowy - ryc.6).

Ospa wietrzna – w roku 2023 znacznie zmalała liczba zachorowań na ospę wietrzną. Ogółem zarejestrowano 224 przypadki przy wsp. zap. 239,1. Porównywalnie w 2022 roku zarejestrowano 400 przypadków przy wsp. zap. 423,3. Wśród chorych 3 osoby były wcześniej zaszczepione przeciwko ospie wietrznej (wykres słupkowy - ryc.6).

Świnka – w bieżącym roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na nagminne zapalenie przyusznic. Był to 4 letni chłopiec zaszczepiony I dawką przeciwko śwince. Porównywalnie w roku 2022 odnotowano 2 zachorowania. (wykres słupkowy - ryc.6).

Różyczka – w roku 2023 nie zarejestrowano zachorowania na różyczkę. Zgłoszono 1 zachorowanie na różyczkę, które jednak wykluczono po uzyskaniu ujemnych badań laboratoryjnych. Porównywalnie w roku 2022 odnotowano 1 zachorowanie bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi. (wykres słupkowy - ryc.6).

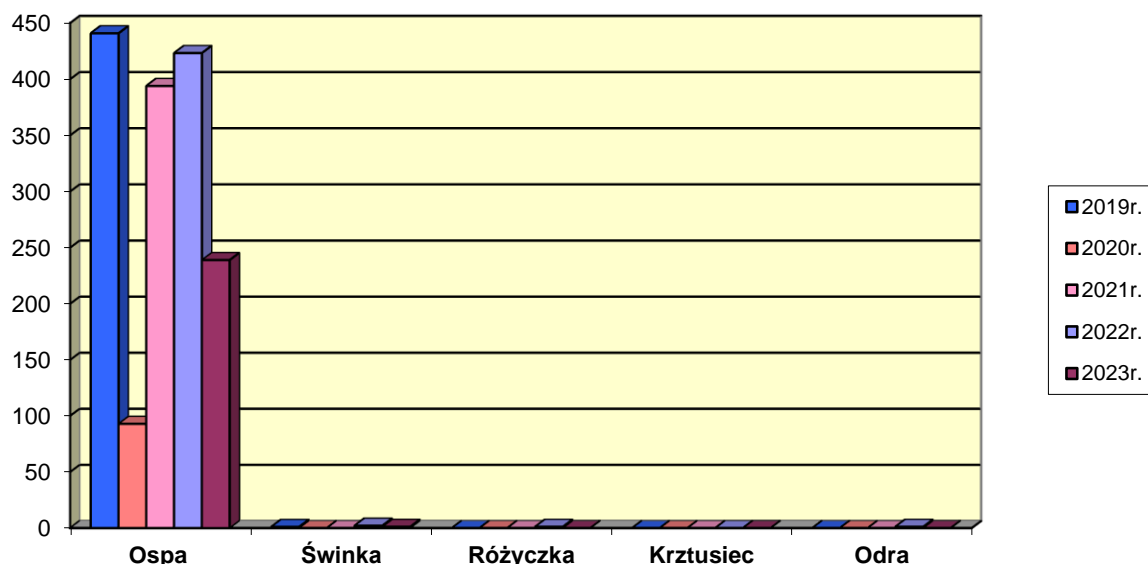
Krztusiec – w roku 2023 tak jak w latach ubiegłych nie odnotowano zachorowań na krztusiec. (wykres słupkowy - ryc.6).

Tab. 7. Zapadalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie grodzkim kaliskim, w latach 2019 - 2023.

	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	443	440,9	93	93,2	394	400,1	400	423,3	224	239,1
Świnka	1	1,0	0	0	0	0	2	2,1	1	1,1
Różyczka	0	0	0	0	0	0	1	1,1	0	0
Krztusiec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odra	0	0	0	0	0	0	1	1,1	0	0

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego.

Analiza zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ostatnich 5 latach ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Ryc.6. Zapadalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w latach 2019 – 2023.

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2023 roku w związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 (Dz. U. z 2023 poz. 1282) znoszące obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 zgłaszających przypadki grypopodobne. Natomiast od 1 marca 2023 r. powstał obowiązek zgłaszania zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego. W bieżącym roku sprawozdawczym ogółem zarejestrowano 47 zachorowań na grypę przy wsp. zap. 50,2, w tym 25 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi polegającymi na wykryciu kwasu nukleinowego wirusa grypy oraz 22 przypadki zachorowań, u których grypę potwierdzono dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. Spośród wszystkich chorych hospitalizowano 19 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Nie odnotowano zgonu z powodu grypy.

1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu grodzkiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażań wiotkich. W roku 2023 podobnie jak w latach ubiegłych nie zgłoszono ostrych porażań wiotkich u dzieci do 15 roku życia.

W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także **program eliminacji odry i różyczki** poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych oraz konieczności potwierdzenia badaniem laboratoryjnym każdego przypadku zachorowania na odrę i różyczkę.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2023 odbywała się w 19 podmiotach leczniczych, w tym: w oddziale intensywnej terapii noworodków, szpitalnym oddziale ratunkowym, poradni chorób zakaźnych oraz stacji hemodializ Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. L. Perzyny w Kaliszu oraz w 1 podmiocie leczniczym – Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ART.&MED.” – prowadzono szczepienia komercyjne. Dodatkowo od 01.03.2023 roku swoją działalność rozpoczęła Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej przy ulicy Nowy Świat 35A. Wykonano 9 kontroli w zakresie szczepień ochronnych, postępowania z odpadami medycznymi, ze sprzętem do sprzątania, przestrzegania procedur higienicznych oraz procedur związanych z gospodarką preparatami szczepionkowymi.

W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono. W roku sprawozdawczym 2023 nie odnotowano żadnych awarii urządzeń chłodniczych skutkujących przerwaniem łańcucha chłodniczego w podległych podmiotach leczniczych. W 2023 roku zarejestrowano 10 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym: 1 odczyn zakwalifikowany jako łagodny po szczepieniu przeciwko COVID-19, pozostałe 9 odczynów wystąpiło po chorobach wieku dziecięcego: 8 zakwalifikowano jako łagodne a 1 jako poważny odczyn poszczepienny. W roku 2023 prowadzono postępowanie administracyjne wobec 341 osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych, w tym 116 zgłoszonych w roku sprawozdawczym. Obowiązek wygaś w stosunku do 7 dzieci, 1 dziecko wraz z rodzicami wyjechało na stałe po za granicę Państwa a 91 dzieci zostało zaszczepionych. Dodatkowo w przypadku 12 osób postępowanie zgodnie z kompetencją terytorialną przekazano do PPIS w Pleszewie (1 osoba), PPIS w Ostrowie Wielkopolskim (8 osób), PPIS w Sieradzu (1 osoba), PPIS w Poznaniu (1 osoba), PPIS w Kędzierzynie Koźlu (1 osoba). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wystawił 53 tytuły wykonawcze skierowane do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutego 2022 roku.

2. W związku z trwającym od 2022 roku międzynarodowym ogniskiem wywołanym przez *Salmonellę Mbandake ST413* oraz wystąpieniem w 2023 roku dwóch nowych międzynarodowych ognisk zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11* i *Salmonellą Virchow ST16* prowadzono pogłębione wywiady epidemiologiczne u osób zakażonych pałeczkami Salmonelli oraz z wzmocniono nadzór nad tymi serotypami.
3. W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek ospy małpiej (obecnie mpox) w Europie a w czerwcu 2022 roku w Polsce. W roku 2023 obserwowano spadek odnotowywanych przypadków, co można przypisać skutecznemu informowaniu o sposobach zapobiegania zakażeniu.

1.6. Wnioski

1. Prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych należy do jednych z najważniejszych zadań nadzoru epidemicznego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wczesne wykrywanie zagrożeń dla zdrowia publicznego pozwala na wdrożenie mechanizmów wzmoczonego nadzoru epidemiologicznego i działań w zakresie ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby.
2. Szczepionki są bez wątpienia jednym z największych osiągnięć współczesnej medycyny, a szczepienia są najbardziej efektywnymi działaniami profilaktycznymi, które chronią nas przed wieloma groźnymi chorobami zakaźnymi. Ich skuteczność mierzona jest spadkiem a nawet brakiem zachorowań na odrę, tężec, krztusiec, polio i różyczkę.
3. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosło efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny jak: meningokoki czy pneumokoki wśród dzieci.
4. Obecnie, z uwagi na wysoki stopień zaszczepienia populacji, sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego WZW B, częściej rozpoznaje się przypadki zapalenia przewlekłego, nabytego w przeszłości.
5. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw WZW C profilaktyka polega na przestrzeganiu zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek (tatuáže, przekłuwanie uszu, manicure, piercing itp.).

6. Grypa jest ostrą i często występującą chorobą pochodzenia wirusowego. Charakteryzuje ją duża zaraźliwość i duże ryzyko powikłań. Podstawową metodą profilaktyki są szczepienia ochronne przeciw grypie. Poza szczepieniami w ramach profilaktyki zaleca się częste i dokładne mycie rąk, używanie maseczek na twarz w sytuacji bliskiego kontaktu z chorym, zasłanianie nosa i ust podczas kaszlu i kichania, unikanie zbiorowisk w sezonie epidemicznym grypy oraz częste wietrzenie pomieszczeń.

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2023 r.

Liczba ludności w powiecie grodzkim – 93 681.

Liczba dzieci w powiecie grodzkim w wieku 0 i 1 rok – 1 292.

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

System zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza jest zorganizowany w oparciu o wodociąg publiczny, stanowiący własność Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu. Na terenie miasta Kalisza funkcjonuje również 5 wodociągów ujmujących wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć, która jest wykorzystywana jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej oraz podmioty działające na rynku spożywczym i są to:

- wodociąg PAULA Ingredients Sp. z o. o., zlokalizowany na terenie zakładu produkcyjnego przy ul. Łódzkiej 145 A w Kaliszu,
- wodociąg Spółdzielni Mleczarskiej MLEKOVITA, ul. Ludowa 122, 18-200 Wysokie Mazowieckie, Zakład w Kaliszu przy ul. Budowlanych 2 w Kaliszu,
- wodociąg Nestle Polska S.A. Oddział w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153,
- wodociąg oddziału zamiejscowego Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, ul. Wiśniowa 50, 02-520 Warszawa, Kampus Mundurowy przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu, zwany dalej Wodociągiem AWS,
- wodociąg Calfrostop. z o.o. w Kaliszu przy ul. Wrocławskiej 31.

Wszystkie wymienione wodociągi pracują w oparciu o ujęcia wód podziemnych (głębinowych). Jakość wody ujmowanej przez te urządzenia jest na tyle dobra, że nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Wykorzystywane metody uzdatniania mają przede wszystkim na celu usunięcie z wody rozpuszczonych w niej jonów żelaza (II) i manganu (II), wyługowywanych z wodonośnych warstw geologicznych.

Technologie uzdatniania wody w ww. urządzeniach wodociągowych bazują na dwóch metodach tj. aeracji (napowietrzaniu wody) oraz filtracji (często z zastosowaniem złóż katalitycznych - aktywnych chemicznie oraz w jednym przypadku z zastosowaniem złoża jonowymiennego). W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych stosuje się dodatkowo dezynfekcję wody (stałą – fizyczną oraz okresową – chemiczną). Stała dezynfekcja fizyczna polega na naświetlaniu wody promieniami UV (podczas przepływu przez rurociąg tłoczny). Okresowa dezynfekcja chemiczna polega natomiast na dawkowaniu do wody utleniacza (podchlorynu sodu). Dezynfekcję chemiczną stosuje się w przypadkach prawdopodobieństwa wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, szczególnie w okresie prowadzenia prac modernizacyjnych i konserwacyjnych na urządzeniach oraz sieciach wodociągowych. Podchloryn sodu jest dawkomany najczęściej w miejscu wyjścia wody na sieć wodociągową (tzw. dezynfekcja końcowa), jednakże istnieje możliwość zastosowania go na każdym z etapów uzdatniania i dystrybucji wody.

2.1. Ocena jakości wody

W 2023 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym, prowadzono zgodnie z planem działania na 2023 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2022 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych. Woda produkowana i dystrybuowana przez urządzenia wodociągowe na terenie Miasta Kalisza była badana w ramach kontroli urzędowej w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz monitoringu parametrów grupy B. Monitoring parametrów grupy A służy dostarczaniu informacji na temat jakości wody oraz skuteczności jej uzdatniania i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych.

Monitoring parametrów grupy B stanowi rozszerzenie (uzupełnienie) monitoringu parametrów grupy A i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 roku ustalono na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2023 roku badano następujące parametry w monitoringu parametrów grupy A oraz parametrów grupy B: mętność, barwa, zapach, smak, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, TOC (ogólny węgiel organiczny), fluorki, sód, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii Escherichia coli.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz częściowo parametrów grupy B prowadzono w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu parametrów grupy B (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Pomiarów Fizycznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu. Ilość wykonanych badań jakości wody z poszczególnych urządzeń, wykonanych w ramach kontroli urzędowej przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Liczba pobranych próbek wody w 2023 roku w ramach kontroli urzędowej.

Rodzaj badania	Wodociąg Kalisz	Wodociąg Paula	Wodociąg MLEKOVITA	Wodociąg Nestle	Wodociąg AWS	Wodociąg Calfrostr	SUMA
monitoring parametrów gr. B	5	1	1	1	1	0	9
monitoring parametrów gr. A	48	4	4	4	2	2	64
nadzór sanitarny	0	0	0	0	1	0	1

W 3 próbkach pobranych w ramach kontroli urzędowej, stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości badanych parametrów (tabela 10). Przeprowadzone prace remontowe na Stacji Uzdatniania Wody w celu doprowadzenia jakości wody do właściwego stanu przez przedsiębiorstwo Calfrostr Sp. z o.o. w Kaliszu nie przyniosło spodziewanego rezultatu, co spowodowało konieczność przełączenia zasilania w wodę z wodociągu sieciowego Kalisz.

Tab. 10. Przekroczone parametry jakości wody w pobranych próbkach w 2023 roku w ramach kontroli urzędowej.

Wyszczególnienie Wodociąg i rodzaj badania	Liczba próbek niespełniających wymagań	Parametr niespełniający wymagań	Wartość przekroczenia
AWS	1	bakterie grupy coli	1 jtk/100ml
Calfrost	2	Żelazo	2 x >1000 ug/l
		Mętność	7,5 NTU; 8,2 NTU
		Barwa	60 mg Pt/l; 50 mg Pt/l
		Bakterie grupy coli	2 x 2 jtk/100 ml

W przywołanych przypadkach w wyniku przeprowadzonych badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn wykrytych zanieczyszczeń wody. Stwierdzone przekroczenia wartości parametrycznych nie miały bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumentów wody. Po przeprowadzeniu przez AWS jako producenta wody działań naprawczych badanie sprawdzające nie wykazało przekroczenia parametru bakteriologicznego jakości wody. Przekroczenie miały charakter incydentalny i krótkotrwały. Badania wykonane w ramach kontroli urzędowej wskazują, że nadzorowane wodociągi produkują i dystrybuują wodę o dobrej jakości (z wyłączeniem wodociągu Calfrost), co odzwierciedla stabilność ilościową i jakościową warstw wodonośnych oraz prawidłową eksploatację urządzeń. W 2023 roku w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu gromadził i oceniał sprawozdania z wyników badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, przekazywane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu oraz pozostałe podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć. Ocena dokonywana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu polegała na weryfikacji terminowości przekazywania sprawozdań (zgodności z zatwierdzonymi wcześniej harmonogramami rocznymi) oraz analizie wyników badań pod kątem ewentualnych zagrożeń zdrowotnych.

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu analizował również wywiązywanie się przez ww. producentów wody z obowiązku przekazywania informacji o przekroczeniach wartości parametrycznych, stwierdzonych w badaniach z kontroli wewnętrznej oraz planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych, a także informacji na temat ich przebiegu. W 2023 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w ocenie przydatności wody, prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu w ramach wewnętrznej kontroli jakości oraz przez podmioty wykorzystujące wodę, pochodząca z ujęć indywidualnych.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano przekroczeń parametrów jakości wody, które stwarzałyby zagrożenie dla zdrowia ludzi. W przypadku wodociągu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kaliszu stwierdzono pojedyncze przekroczenie wartości parametru liczby grupy bakterii coli, które przy tak rozbudowanym obszarze dystrybucji można uznać za nieistotne. Ilość wykonanych badań w ramach kontroli wewnętrznej (realizowanych według ustalonych harmonogramów) oraz ilość próbek, w których stwierdzono przekroczenia przedstawiono w tabelach 11 i 12.

Tab. 11. Liczba pobranych próbek wody w 2023 roku w ramach kontroli wewnętrznej

Rodzaj badania	Wodociąg Kalisz	Wodociąg Paula	Wodociąg MLEKOVITA	Wodociąg Nestle	Wodociąg AWS	Wodociąg Calfrost	SUMA
monitoring parametrów gr. B	5	1	1	1	1	1	10
monitoring parametrów gr. A	52	4	4	4	3	2	69
nadzór sanitarny	1	0	0	1	1	1	4
wstępny monitoring substancji promieniotwórczych	0	0	0	0	0	0	0
SUMA	58	5	5	6	5	4	83

Tab. 12. Liczba próbek pobranych w 2023 roku w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie parametrów jakości wody

Wyszczególnienie/ Wodociąg	Liczba próbek niespełniających wymagań	Parametr niespełniający wymagań	Wartość przekroczenia
Nestle	1	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C	>300 jtk/1ml
Calfrost	1	Żelazo	276 µg/l
AWS	1	Żelazo	459 µg/l
		Mętność	1,2 NTU
Kalisz	1	Bakterie grypu coli	1 jtk/100 ml

Na podstawie otrzymanych sprawozdań z badań kontroli wewnętrznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, produkowanej i dystrybuowanej przez nadzorowane urządzenia wodociągowe. Stwierdzone niezgodności w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody były nieistotne.

Odnotowywane w wodzie przekroczenia parametryczne dla parametru wskaźnikowego – bakterii grupy coli nie przekraczało wartości 10 jtk/100 ml i miało charakter krótkotrwały. Bakteriom z tej grupy nie towarzyszyły, istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. Kolejne badania wody nie potwierdziły przekroczenia ww. parametru. Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (obszarów dystrybucji poszczególnych urządzeń) wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w ramach monitoringu jakości wody.

2.2. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

Wodociągi o produkcji 10 001-100 000 m³/d

Urządzeniem o największej produkcji wody na terenie miasta i jedynym w tej grupie wielkości jest wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu (ok. 14278,0 m³/d). Zgodnie z szacunkami Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu w 2023 roku z wody wodociągowej produkowanej przez ten wodociąg korzystało ok. 91772 osób. Obszar miasta Kalisza jest w pełni zwodociągowany. Z wodociągu na terenie miasta w 2023 roku nie korzystały jedynie pojedyncze gospodarstwa domowe, zaopatrywane z ujęć indywidualnych, których podłączenie do sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub wynika z woli potencjalnych odbiorców. Woda produkowana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu jest dostarczana również do gmin sąsiednich tj. Gminy Opatówek, Gminy Godziesze, Gminy Gołuchów, Gminy Żelazków, Miasta i Gminy Nowe Skalmierzyce. Sieć wodociągowa ma długość ok. 285 km. Wodociąg w 2023 roku czerpał wodę z 6 ujęć (5 głębinowych oraz 1 infiltracyjnego) – tabela 13. Przedsiębiorstwo w 2023 roku eksploatowało 4 stacje uzdatniania wody (tabela 14).

Tab. 13. Ujęcia wody zasilające Wodociąg Kalisz

Lp.	Nazwa ujęcia/typ	Warstwa wodonośna	Studnie (liczba/głęb.)
1.	„Warszawska” - głębinowe	jura	1/350 m
2.	„Fabryczna” - głębinowe	jura	1/300 m
3.	„Poznańska” - głębinowe	jura	1/190 m
4.	„Szeroka I” - głębinowe	jura	1/350 m
5.	„Szeroka II” - głębinowe	czwartorzęd	1/54 m
6.	„Lis” - infiltracyjne	czwartorzęd	45/średnio 25 m (od 21 do 34 m)

Tab. 14. Eksploatowane stacje uzdatniania wody Wodociąg Kalisz w 2023 roku

Lp.	Nazwa SUW	Nazwa ujęcia związanego z SUW	Rodzaje urządzeń	Metody uzdatniania
1.	„Warszawska”	„Warszawska”, „Szeroka I”, „Szeroka II”	mieszacze wodno- powietrzne, filtry ciśnieniowe, lampy UV, dozujące pompy membranowe	napowietrzanie, filtracja, dezynfekcja fizyczna UV, okresowa dezynfekcja chemiczna (podchloryn sodu)
2.	„Fabryczna”	„Fabryczna”		
3.	„Poznańska”	„Poznańska”		
4.	„Lis”	„Lis”	dysze napowietrzające, filtry otwarte pospieszne, lampy UV, dozujące pompy membranowe	

Na wszystkich 4 stacjach stosuje się te same proste metody uzdatniania wody, tj. napowietrzanie oraz filtrację. Do napowietrzania wody są używane przede wszystkim mieszacze wodnopowietrzne. Wyjątek stanowi SUW „Lis” gdzie aeracja wody odbywa się za pomocą dysz białostockich. Woda filtrowana jest na złożach ze żwiru kwarcowego. Do filtracji wykorzystywane są filtry ciśnieniowe zamknięte o różnej objętości, jedynie na SUW „Lis” zastosowano filtry otwarte. Dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona okresowo, najczęściej po wystąpieniu awarii lub zakończeniu prac konserwacyjnych. Do dezynfekcji wody jest stosowany podchloryn sodu, dawkowany za pomocą przenośnych pomp membranowych. Na wszystkich stacjach wymienionych w tabeli 14 stosuje się stałą dezynfekcję fizyczną wody za pomocą promieniowania UV. Największą część miasta obsługuje SUW „Lis” dostarczająca wodę do jego południowozachodniej części (rysunek 1). Wszystkie strefy zaopatrzenia mogą się wzajemnie uzupełniać i zasiląć poprzez wspólny układ sieciowy.

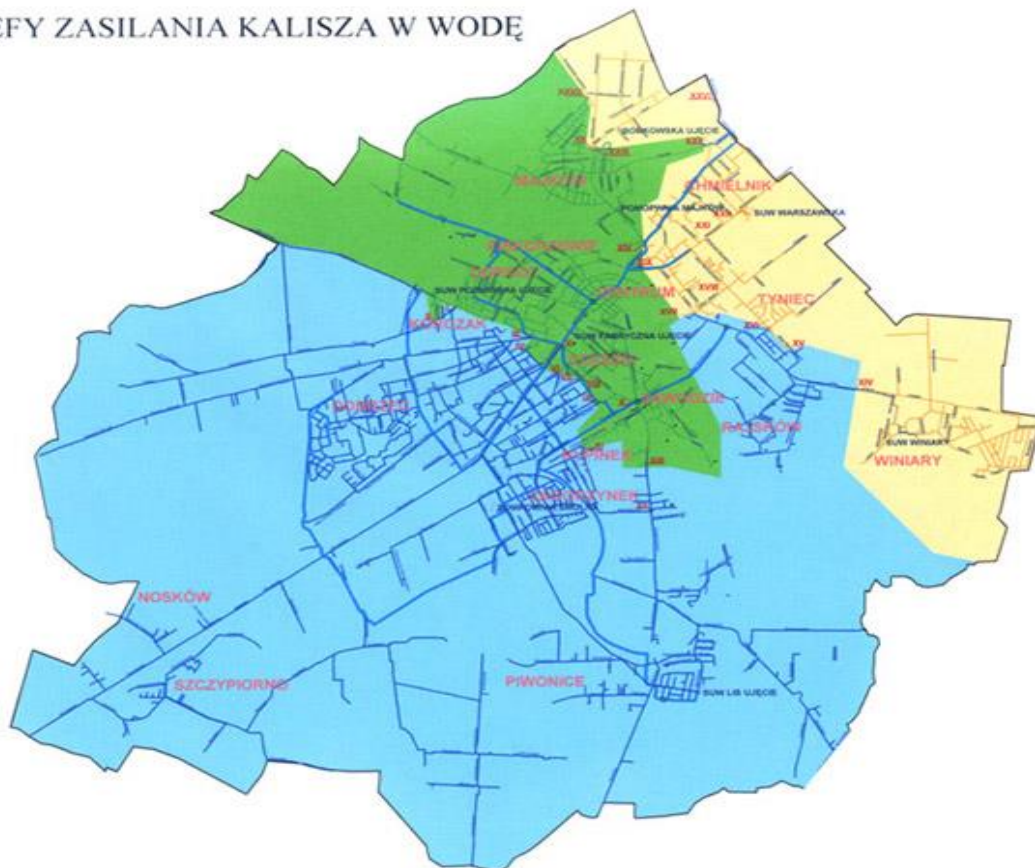
Przeprowadzone w 2023 roku kontrole stanu sanitarno-technicznego obiektów wodociągowych nie wykazały uchybień. Wszystkie urządzenia wodne, pomieszczenia stacji uzdatniania oraz tereny ujęć były utrzymane w odpowiednim stanie sanitarnym. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z niewłaściwym zabezpieczeniem i oznakowaniem stref ochrony sanitarnej ujęć wodociągowych.

Tereny wszystkich ujęć wraz ze strefami ochrony bezpośredniej były ogrodzone materiałem trwałym. Dodatkowo obiekty były całodobowo monitorowane poprzez system elektroniczny zabezpieczający: bramy wjazdowe, studnie, zbiorniki wody uzdatnionej, pomieszczenia stacji uzdatniania wody. Na dwóch stacjach („Lis” oraz „Fabryczna”) funkcjonował system telewizji dozorowej.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 4 kontrole planowane dotyczące stanu sanitarnego ujęć oraz stacji uzdatniania wody,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 5, monitoring parametrów grupy A – 48.

Rysunek 1. Strefy zasilania Wodociągu Kalisz (Źródło: materiały informacyjne PWiK Sp. z o. o. w Kaliszu)

Legenda

- strefa zasilania SUW LIS
 strefa zasilania SUW FABRYCZNA – POZNAŃSKA
 strefa zasilania SUW WARSZAWSKA – WINIARY
 przewody magistralne
 zasowy strefowe

Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

Wodociąg Nestle

Wodociąg Nestle Polska S.A. Oddział w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153 produkuje wodę w ilości ok. 316,0 m³/d. Ujmowana woda jest wykorzystywana przy produkcji żywności. Wodociąg korzysta z trzech studni głębinowych (1szt. 110 m głębokości, 2 szt. po 120 m głębokości). Woda podlega napowietrzaniu i filtracji na filtrach ciśnieniowych. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości związanych ze stanem technicznym i porządkowym obiektu.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 1, monitoring parametrów grupy A – 4.

Wodociąg MLEKOVITA w Kaliszu

Wodociąg Spółdzielni Mleczarskiej MLEKOVITA, ul. Ludowa 122, 18-200 Wysokie Mazowieckie Zakład w Kaliszu, ul. Budowlanych 2, 62-800 Kalisz produkuje ok. 429,88 m³/d wody wykorzystywanej przy produkcji żywności. Wodociąg wyposażony jest w 2 studnie głębinowe o głębokości 98 i 100 m. Standardowo woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie, filtrację oraz dezynfekcję chemiczną. Kontrola stanu sanitarnego ujęcia oraz stacji uzdatniania nie wykazała nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 1, monitoring parametrów grupy A – 4, nadzór sanitarny -1.

Wodociągi o produkcji < 100m³/d

Wodociąg Paula

Wodociąg Paula (PAULA Ingredients Sp. z o. o. przy ul. Łódzkiej 145 A w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 100 m³/d wody wykorzystywanej przy produkcji żywności. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o studnię głębinową (122 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 1, monitoring parametrów grupy A – 4.

Wodociąg AWS

Wodociąg AWS (Akademia Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, ul. Wiśniowa 50, 02-520 Warszawa, Kampus Mundurowy przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 91,5 m³/d wody wykorzystywanej na cele własne Ośrodka. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o dwie studnie głębinowe (136 i 150 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 1, monitoring parametrów grupy A – 2,
- liczba próbek nieodpowiadających wymaganiom – 1.

Wodociąg Calfrost

Wodociąg Calfrost (Calfrost Sp. z o.o. przy ul. Wrocławskiej w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 65,1 m³/d wody wykorzystywanej przy produkcji żywności. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o studnię głębinową (584 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez filtrację na kolumnach ze złożem jonowymiennym. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Od dnia 10 listopada 2023 roku czasowo wyłączony ze względu na prowadzone działania modernizacyjne. Wydano dla wodociągu warunkową ocenę przydatności wody ze względu na przekroczenie wartości stężenia żelaza. Zakład zaopatrywany jest obecnie przez wodociąg sieciowy Kalisz.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring parametrów grupy B – 0, monitoring parametrów grupy A – 2,
- liczba próbek nieodpowiadających wymaganiom – 2.

2.3. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza w 2023 roku była dobra (w wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono istotnych przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów).

2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2023 rok dla większości obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie Kalisza, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie. Natomiast dla wodociągu Calfrost wydano warunkową ocenę przydatności wody, ze względu na długotrwałe przekroczenia wartości stężenia żelaza. Obecnie zakład jest zaopatrywany w wodę z wodociągu sieciowego Kalisz i jest w trakcie prac modernizacyjnych.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2023 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) z obszarów dystrybucji wodociągów Kalisz, AWS, Nestle, Paula oraz Mlekovita, stwierdzono jej przydatność do spożycia przez ludzi.
4. W 2023 roku. nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramami ich realizacji.
5. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2023 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

3.1. Domy pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę

Na terenie miasta Kalisza funkcjonują dwie placówki zapewniające całodobową opiekę Dom Pomocy Społecznej przy ul. Winiarskiej 26 w Kaliszu oraz Dział Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu przy ul. Granicznej 1, w roku sprawozdawczym obiekty te nie zostały objęte kontrolą.

3.2. Schroniska i inne obiekty przeznaczone dla osób bezdomnych

W 2023 roku zewidencjonowano 2 obiekty tj. 1 schronisko i 1 noclegownię. W roku sprawozdawczym obiekty te nie zostały skontrolowane.

3.3. Hotele

W 2023 roku na terenie miasta Kalisza zewidencjonowano w tej grupie 7 obiektów. W minionym roku kontrolą objęto 4 hotele, co stanowi 57,14 % wszystkich obiektów. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prowadzone prawidłowo.

Obiekty hotelowe posiadały wydzielone magazyny lub miejsca na przechowywanie środków czystościowych, sprzętu porządkowego oraz składowania brudnej bielizny. Nie wykazano nieprawidłowości w prowadzonej gospodarce odpadami komunalnymi. Prowadzone zabiegi dezynfekcji urządzeń sanitarnych nie budziły zastrzeżeń. W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.4. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W roku 2023 w tej grupie zewidencjonowano 12 obiektów. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 4 kontrole w tej kategorii obiektów, co stanowi 33,33 % ogólnej ich liczby. Skontrolowane obiekty, pokoje gościnne oraz urządzenia sanitarne utrzymane były w czystości. Bielizna czysta była przechowywana w higienicznych warunkach. Środki myjąco - dezynfekcyjne były dostępne w wystarczających ilościach (przechowywane wraz ze środkami higieny w wydzielonych pomieszczeniach bądź miejscach). W obiekcie przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2023 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowały się 272 obiekty, skontrolowano 31 zakładów tj. 11,4% w stosunku do wszystkich obiektów zewidencjonowanych. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno - higienicznego zakładów. Wzorem lat ubiegłych, wśród obiektów tej grupy przeważały zakłady fryzjerskie oraz zakłady kosmetyczne. Łącznie w tych grupach poddano kontroli 24 obiekty (17 zakładów fryzjerskich i 7 zakładów kosmetycznych), co stanowi 77,42% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych. W grupie zakładów odnowy biologicznej, tatuażu i solariów skontrolowano 7 obiektów, co stanowi 22,58% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych. Obiekty te uzyskały ocenę pozytywną. W zakładach, w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom sterylizacyjnym lub dezynfekcyjnym. W zakładach fryzjerskich, zgodnie z ustaleniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu, nie wymagano wprowadzenia sterylizacji nożyczek parą wodną w nadciśnieniu. Podstawowym sposobem ochrony klientów przed zagrożeniem przeniesienia chorób zakaźnych oraz bakteryjnych i grzybiczych w skontrolowanych zakładach była dezynfekcja narzędzi oraz dezynfekcja rąk i powierzchni.

W gabinetach kosmetycznych narzędzia, które mogą powodować naruszenie ciągłości tkanki muszą być bezwzględnie poddane procesowi sterylizacji. Pośród skontrolowanych obiektów tej grupy 5 zakładów kosmetycznych miały na wyposażeniu autoklawy, a jeden salon kosmetyczny posiadał podpisaną umowę na świadczenie usług sterylizacyjnych z podmiotem zewnętrznym.

W jednym skontrolowanym salonie kosmetycznym stwierdzono wykorzystywanie narzędzi (podczas zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek), które nie były poddawane sterylizacji. Przedsiębiorca został obciążony kosztami kwestionowanej kontroli, jednocześnie podjął decyzję o zamknięciu działalności o czym poinformował tutejszy organ na piśmie. W pozostałych zakładach poddanych planowanej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Działające na terenie miasta salony tatuażu przy wykonywaniu usług stosują sprzęt jednorazowego użycia.

Po wykonywanych zabiegach odpady gromadzone są w pojemnikach zamykanych, zaopatrzonych w worki foliowe w kolorze czerwonym, a w przypadku ostrych narzędzi jak zużyte igły i ostrza do twardych, oznakowanych pojemników i odbierane przez firmy zajmujące się tego typu działalnością na podstawie stosownej umowy. Wszystkie zakłady posiadające umowy przedstawiły karty przekazania i utylizacji odpadów niebezpiecznych. W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przeprowadził 3 kontrole interwencyjne. Przedmiotem pierwszej skargi było wykonywanie w obiekcie usług z zakresu medycyny estetycznej. Kontrola nie potwierdziła zarzutów. Druga interwencja dotyczyła zaniedbań w stanie higieniczno-sanitarnym obiektu podczas świadczenia usług kosmetycznych, w tym zabiegów depilacji. Kontrola potwierdziła zarzuty, a przedsiębiorca w drodze decyzji administracyjnej został obciążony kosztami kwestionowanej kontroli oraz ukarany mandatem karnym w wysokości 250 zł. Trzecia skarga dotyczyła stosowania w obiekcie siłowni nagrzewnicy olejowej. Podczas kontroli potwierdzono podniesione w skardze zarzuty, a sprawa została przekazana do właściwego organu. W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny ulega stałej poprawie. Coraz większa ilość gabinetów kosmetycznych zostaje wyposażona w autoklawy, co zapewnia sterylną czystość używanych na co dzień narzędzi i zwiększa tym samym bezpieczeństwo klientów. Zastosowanie autoklawu parowo-ciśnieniowego jest obecnie najlepszą ze znanych metod sterylizacji, dlatego jest powszechnie używany w branży medycznej i kosmetycznej.

3.6. Obiekty komunikacji publicznej

Dworce Autobusowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec autobusowy. W 2023 roku obiekt ten nie był kontrolowany.

Dworce Kolejowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec kolejowy, w którym w 2023 roku przeprowadzono kontrolę. W budynku dworca kolejowego kontrolą objęto następujące pomieszczenia: hol główny z kasami biletowymi, 2 poczekalnie, 4 toalety ogólnodostępne (2 dla mężczyzn, 2 dla kobiet w tym 1 dla osób niepełnosprawnych), pomieszczenie dla matki z dzieckiem.

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wodociągu sieciowego. Ścieki są odprowadzane do zbiorowego systemu kanalizacyjnego. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach i odbierane przez uprawniony podmiot.

W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W dniu kontroli wszystkie skontrolowane pomieszczenia wraz z elementami ich wyposażenia oraz teren wokół dworca utrzymane były w czystości. Nieprawidłowości w trakcie kontroli nie stwierdzono.

3.7. Ustępy publiczne

W 2023 roku zewidencjonowano 5 obiektów w tej grupie. Liczba ich w stosunku do roku poprzedniego uległa zmianie. Szalet publiczny przy ul. Babina 1a ponownie zaczął funkcjonować i obecnie udostępniany jest dla klientów. Kontrolę przeprowadzono w 1 obiekcie -ustęp publiczny przy al. Wojska Polskiego (oś. Dobrzec) w Kaliszu, co stanowiło 20 % ogólnej ich liczby. Stan sanitarno-porządkowy ustępu nie budził zastrzeżeń. W obiekcie zapewniono w odpowiedniej ilości środki higieny tj. mydło w płynie, papier toaletowy oraz ręczniki jednorazowe. Mycie i dezynfekcja pomieszczeń oraz urządzeń były prowadzone na bieżąco w zależności od potrzeb, bez ustalonego harmonogramu przez stałą obsługę obiektu. Do utrzymania czystości stosowane były konwencjonalne środki czystości.

3.8. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie miasta Kalisza znajduje się 9 cmentarzy i 10 Zakładów Usług Pogrzebowych. Liczba Zakładów Usług Pogrzebowych w ewidencji w stosunku do roku poprzedniego uległa zmianie- dopisano Zakład Usług Pogrzebowych OZYRYS. W roku 2023 na terenie miasta Kalisza skontrolowano 2 cmentarze, 2 Zakłady Usług Pogrzebowych, 1 Zakład Kremacji „Kremulus”. Ponadto skontrolowano 4 samochody pogrzebowe. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.9. Baseny kąpielowe

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w 2023 roku znajdowało się pięć basenów kąpielowych krytych oraz jeden Park Wodny. W 2023 roku ilość basenów

w prowadzonej ewidencji uległa zmianie w stosunku do 2022 roku ze względu na oddanie do użytku Basenu Kąpielowego Delfin w Kaliszu. Dwa obiekty w 2023 roku wstrzymały działalność. Niecka basenowa na obiekcie Calisia One Hampton by Hilton była dostępna dla gości hotelowych tylko w okresie od 23 stycznia do 1 marca 2023 roku. Natomiast z dniem 1 czerwca 2023 roku decyzją nadzoru budowlanego został zamknięty basen kąpielowy OSRiR w Kaliszu. W 2023 roku na jednym obiekcie (Kaliski Park Wodny) od 3 września do 18 września 2023 roku była wprowadzona przerwa techniczna, mająca na celu przeprowadzenie drobnych prac eksploatacyjnych.

W roku 2023 roku na basenach pobrano w ramach kontroli urzędowej łącznie 100 próbek wody. W 68 badanych próbkach oznaczano parametry bakteriologiczne, natomiast w 32 parametry chemiczne. Dodatkowo wykonano 18 poborów próbek wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W ramach kontroli wewnętrznej z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, w jakim powinna odpowiadać woda w pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) wykonano łącznie 892 badania próbek wody w zakresie parametrów bakteriologicznych i fizykochemicznych. W 2023 roku w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzono 95 badań próbek wody w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W 2023 roku przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego trzech obiektów. Bieżąca kontrola stanu sanitarnego obiektu przy poborze próbek wody została dokonana na każdym obiekcie. W ramach przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości oraz zaniedbań względem stanu technicznego i sanitarno-higienicznego pływalni.

3.10. Hałas komunalny

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie rozpatrywał interwencji dot. uciążliwości związanych z hałasem wewnątrz pomieszczeń.

3.11. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2023 roku w tej grupie skontrolowano 16 obiektów tj. stacje paliw, obiekty sportowe, pralnię, kina, parki oraz lodowisko. Przeprowadzono kontrole m. in. stacji paliw (Shell, Otkop, Orlen); boisk (boisko sportowe przy ul. Tuwima, boisko ORLIK przy ul. Granicznej, boisko sportowe „PROSNA”); pralni Perfekt Clean w galerii Amber w Kaliszu przy ul. Górnośląskiej; kin (Helios przy ul. Górnośląskiej oraz Multikina przy ul. 3-go Maja); obiektu Centrum Kultury i Sztuki; parków (Miejskiego przy ul. Górnośląskiej oraz Przyjaźni przy ul. Skalmierzyckiej), lodowiska oraz obiektu Jump Planet Park Trampolin. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w odpowiednią ilość środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz wystarczającą ilość środków higieny osobistej. W skontrolowanych obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie

zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.12. Interwencje

W 2023 roku przeprowadzono 6 kontroli interwencyjnych. Dwie interwencje dotyczyły nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego w trakcie wykonywania usług kosmetycznych (interwencje opisane w dziale dot. zakładów fryzjerskich i kosmetycznych). Dwie interwencje dotyczyły tego samego obiektu: Jump Planet – Park Trampolin przy ul. Aleja Wojska Polskiego 9 w Kaliszu.

Jedna kontrola została przeprowadzona na prośbę klienta parku, który poinformował tutejszy urząd o zaniedbaniach w stanie higieniczno-sanitarnym obiektu (dot. strefy rozrywki oraz części gastronomicznej) oraz braku odpowiedniego zaplecza gastronomicznego podczas organizacji poczęstunków dla dzieci. Kontrola została przeprowadzona wspólnie z Sekcją Higieny Żywności i Żywienia. W złożonym podczas kontroli oświadczeniu przedsiębiorca zobowiązał się do przeprowadzenia prac porządkowych części konstrukcji przy okazji czyszczenia basenu z gąbkami. W dniu kontroli trwały prace remontowe pod przyszłą część restauracyjną. Druga interwencja w Jump Planet - Park Trampolin dot. złego funkcjonowania nagrzewnic olejowych na paliwo na terenie siłowni znajdującej się w tym obiekcie (interwencja opisana w dziale dot. zakładów fryzjerskich i kosmetycznych).

Kolejna interwencja, dotyczyła nieprawidłowości w stanie sanitarno – higienicznym kamienicy położonej przy Placu Jana Pawła II 5 w Kaliszu. Czynności kontrolne podjęto w obecności właściciela kamienicy oraz asysty funkcjonariuszy Straży Miejskiej. W związku z nieodpowiednim stanem sanitarno – higienicznym w dniu kontroli właściciel kamienicy został ukarany mandatem karnym w wysokości 200 złotych. Pracownicy tutejszego organu wraz z przedstawicielami Straży Miejskiej w Kaliszu zobowiązali właściciela kamienicy do przeprowadzenia deratyzacji, usunięcia odpadów wielkogabarytowych oraz doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – porządkowego terenu nieruchomości do końca maja 2023 roku. W dniu 31 lipca 2023 r. została przeprowadzona kontrola sprawdzająca w zakresie wykonania obowiązków zawartych w decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z dnia 30 czerwca 2023 r. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono wykonanie obowiązków w całości. Ostatnia z interwencji dotyczyła pogryzienia przez pluskwy w wynajmowanym pokoju w obiekcie Baba Hostel przy ul. Babina 19 w Kaliszu. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła obecności występowania insektów (pluskiew) w kontrolowanym obiekcie.

3.13. Podsumowanie

1. W okresie sprawozdawczym we wszystkich skontrolowanych obiektach nie odnotowano nieprawidłowości w stanie sanitarno-porządkowym.

2. W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny jest dobry.
3. Prośby o interwencje dotyczącą uciążliwości związanych z zanieczyszczeniami pozostawionymi przez gołębie, spowodowanymi obecnością robactwa (prośba o przeprowadzenie deratyzacji), fetoru w lokalach mieszkalnych, kontroli składowiska odpadów pochodzenia zwierzęcego, związane z występowaniem szczurów były rozpatrywane, bądź przekazywane zgodnie z kompetencjami.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 21 placówek, co stanowi 18,3 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w ewidencji (tab.15).

Tab.15 Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2020	114	109	96%
2021	116	111	96%
2022	122	117	96%
2023	115	111	97%

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 9,5 % stanowiły placówki publiczne, 90,5 % natomiast placówki niepubliczne. W 6 podmiotach leczniczych (w tym 1 szpital) spośród ogółu skontrolowanych obiektów tj. w 28,6% stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno – technicznym. W związku z niezrealizowanym programem działań dostosowawczych uchybienia dotyczyły 1 podmiotu leczniczego (szpital przy ul. Poznańskiej 79 i ul. Toruńskiej 7 w Kaliszu). Nieprawidłowości po przeprowadzonych kontrolach kompleksowych zostały ujęte w decyzjach administracyjnych. Ocena szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16 Ocena stanu sanitarnego podmiotów leczniczych w 2023 roku w mieście Kaliszu

Podmioty lecznicze		m. Kalisz
Lecznictwo zamknięte		
Szpital	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1

Zakład pielęgnacyjno- opiekuńczy	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	17
	Stwierdzono zły stan sanitarny	5
Ogółem	Skontrolowano	21
	Stwierdzono zły stan sanitarny	6

4.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny zakładów lecznictwa zamkniętego.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

budynek przy ul. Poznańskiej 79

Podmiot leczniczy rozmieszczony w kilku obiektach, oddalonych od macierzystej jednostki. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności. Kontrolą kompleksową w danym roku sprawozdawczym objęto oddziały szpitalne: kardiologię, nefrologiczny ze stacją dializ, udarowy, chirurgii szczękowo – twarzowej, gastroenterologii dziecięcej, internistyczny I, anestezjologii i intensywnej terapii, szpitalny oddział ratunkowy z izbą przyjęć, zakład diagnostyki obrazowej, zakład patomorfologii, centralną sterylizatornię, blok operacyjny, zakład leczniczego usprawnienia, pralnię szpitalną oraz pomieszczenia: pracowni hemodynamiki, pracowni endoskopowej, punktu pobrań materiału biologicznego, pomocy świątecznej i wieczorowej, stacjonowania zespołów ratownictwa

medycznego, a także karetki pogotowia ratunkowego, karetki transportu szpitalnego, pojazd do transportu bielizny szpitalnej –w zakresie stanu sanitarno-higienicznego, sanitarno-technicznego, przestrzegania procedur oraz higieniczno-zdrowotnych warunków pracy. Skontrolowano ponadto zaplecze szpitala, szatnie personelu, szatnię dla studentów, postępowanie z odpadami medycznymi, odpadami komunalnymi oraz z bielizną szpitalną.

W danym roku sprawozdawczym w wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii oraz pomieszczeniach bloku operacyjnego i szpitalnego oddziału ratunkowego. Pogarszający się stan sanitarny oceniono w pomieszczeniach pomocy świątecznej i wieczorowej, oddziale chirurgii szczękowo-twarzowej, pracowni rtg, zakładzie leczniczego usprawniania.

Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno – technicznego mebli, sprzętu medycznego i wyposażenia, uszkodzonej malatury ścian, sufitów, uszkodzonej powierzchni wykładziny podłogowej oraz glazury podłogowej, glazury ściennej, uszkodzonej powierzchni stolarki drzwiowej i futryn drzwiowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydana została decyzja merytoryczna administracyjna oraz decyzja rachunkowa za podjęte czynności kontrolne. Kontrolą objęto również:

- karetkę transportową Peugeot nr rejestracyjny PK 5474K, rok produkcji 2019, karta przeglądu ważna do 28.01.2024 r.,
- karetkę specjalistyczną nr rejestracyjny PK 6201, rok produkcji 2021, karta przeglądu ważna do 23.11.2023 r.,
- karetkę specjalistyczną nr rejestracyjny PK 6131, rok produkcji 2021, przegląd ważny do 22.11.2023r.

Uchybień podczas kontroli ww. pojazdów nie stwierdzono.

Ponadto w roku sprawozdawczym przeprowadzono dodatkowo przez pracowników Sekcji Epidemiologii 3 kontrole, w tym:

- a) 1 kontrolę tematyczną w zakresie zgłaszalności podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W trakcie kontroli stwierdzono brak zgłoszeń chorób zakaźnych w oddziale chorób dziecięcych oraz w oddziale gastroenterologii dziecięcej, które faktycznie rozpoznano w kontrolowanym okresie. Wydano zalecenie bezwzględnego dokonywania zgłoszeń w ustalonych terminach wszystkich przypadków podejrzeń lub rozpoznań zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej objętych obowiązkiem zgłoszenia. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne każdy w kwocie 200 zł oraz wydano 1 decyzję rachunkową.
- b) 2 kontrole sprawdzające w zakresie realizacji obowiązków decyzji z dnia 30.08.2022 roku dotyczącej Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

W danym roku sprawozdawczym stwierdzono wykonanie obowiązków w całości:

- zapewniono zmywalną powierzchnię stelaży na pompy infuzyjne;
- doprowadzono do odpowiedniego stanu sanitarno – technicznego armatury przy zlewie w sali chorych;
- zapewniono odpowiedni stan sanitarno – techniczny powierzchni szafek na sprzęt medyczny w sali chorych;
- doprowadzono do odpowiedniego stanu sanitarno – technicznego wózki transportowe;
- zapewniono odpowiedni stan sanitarno – techniczny stolika i krzeseł w brudowniku.

W roku 2023 wydano 13 decyzji administracyjnych tj. 1 decyzję merytoryczną i 1 decyzję płatniczą za czynności kontrolne wykonane podczas kontroli kompleksowej oraz 11 decyzji administracyjnych zmieniających termin wykonania wcześniej wydanych decyzji. W danym roku sprawozdawczym zostały zrealizowane następujące prace remontowe i modernizacyjne:

- a) uruchomienie nowego tomografu komputerowego wraz z dostosowaniem pomieszczeń, ponadto przeprowadzono remont pokoju opisowego, oddano do użytku nową poczekalnię dla pacjentów;
- b) modernizacja lądowiska dla helikopterów LPR - dostosowanie do istniejących przepisów;
- c) budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 999 kWp;
- d) pierwszy etap wymiany oświetlenia na energooszczędne – wymiana oświetlenia zewnętrznego oraz w ciągach komunikacyjnych (klatki schodowe);
- e) modernizacja pomieszczeń Mikrobiologii z dostosowaniem pod urządzenia do przeprowadzenia badań w kierunku SEPSY.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz -budynki przy ul. Toruńskiej 7

Szpital mieści się w 3 budynkach. Kontrolą objęto oddziały szpitalne: oddział ginekologii onkologicznej, patologii ciąży i położnictwa, oddział patologii i intensywnej terapii noworodków, oddział onkologii

z poradnią onkologiczną, zakład rehabilitacji dla dzieci, zakład diagnostyki laboratoryjnej, zakład diagnostyki obrazowej, oddział psychiatryczny, oddział zakaźny z poradnią chorób zakaźnych, pomieszczenia bloku operacyjnego, pomieszczenia stacjonowania zespołu pogotowia w zakresie stanu sanitarno-higienicznego, technicznego oraz przestrzegania procedur. Skontrolowano również kaplicę znajdującą się na parterze budynku głównego, a także w części piwnicznej zaplecze szpitala tj. szatnie dla personelu medycznego i studentów.

W danym roku sprawozdawczym w wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej spośród skontrolowanych oddziałów szpitala zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w oddziale Intensywnej Terapii Noworodków, Izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej, oddziale Patologii Ciąży, oddziale Położnictwa, Bloku Porodowym, Oddziale Intensywnej Terapii Noworodkowej. (w planach przeniesienie i modernizacja Oddziału Ginekologii oraz Oddziału Patologii Ciąży, w trakcie modernizacji i remontu był oddział zakaźny). Zły stan sanitarny oceniono w pomieszczeniach bloku operacyjnego oraz w oddziale psychiatrycznym. Nadal generalnego remontu wymagają pomieszczenia szatni dla personelu medycznego i studentów oraz nawierzchnia podjazdu i dojścia do budynku oddziału psychiatrycznego jak i pomieszczenie tzw. „mycia brudnych wózków transportu wewnętrznego”.

Uchybienia stwierdzone podczas kontroli kompleksowej dotyczyły: złego stanu sanitarno – technicznego wyposażenia, mebli, uszkodzonej malatury ścian, sufitów, uszkodzonej powierzchni wykładziny podłogowej oraz glazury podłogowej, uszkodzonej powierzchni stolarki drzwiowej i futryn drzwiowych. W szpitalu przy ul. Toruńskiej nie ma jednej ogólnej izby przyjęć dla wszystkich pacjentów. Poszczególne oddziały szpitala posiadają swoje wewnętrzne izby przyjęć oraz wyszczególnione tymczasowe pomieszczenia – typu izolatka. W związku z tym Izby Przyjęć mieszczące się w budynku Oddziału Chorób Zakaźnych jak i w Budynku Oddziału Psychiatrycznego należy dostosować do przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r. poz. 402) czyli - powinny posiadać bezpośrednie zadaszone wejścia z dojazdem umożliwiającym podjazd co najmniej dla jednego pojazdu oraz posiadać co najmniej jedno pomieszczenie higieniczno-sanitarne wyposażone dodatkowo w natryski wózek – wannę, przystosowane dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Kontrolą objęto również karetkę MERCEDES SPRINTER 419 CDI, nr boczny P0220, numer rejestracyjny PK 4110 L, rok produkcji 2020. Karta przeglądu ważna do 21.11.2023 r.

Stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydana została decyzja merytoryczna administracyjna oraz decyzja rachunkowa za podjęte czynności kontrolne. Pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili dodatkowo 1 kontrolę interwencyjną, w związku z niepożądanym zdarzeniem tj. dwukrotnym zaszczepieniem noworodka przeciwko gruźlicy. Kontrola odbyła się po zgłoszeniu telefonicznym wniesionym przez lekarza Oddziału Patologii

i Intensywnej Terapii Noworodka. W trakcie kontroli uzyskano wyjaśnienia dotyczące zaistniałej sytuacji. Zwrócono uwagę na konieczność wzmożonego nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych noworodków w celu uniknięcia podobnych zdarzeń w przyszłości. Rodzice dziecka zostali poinformowani o danym zdarzeniu.

Na stwierdzone nieprawidłowości w roku sprawozdawczym 2023 wydano łącznie 6 decyzji, w tym: 1 decyzję merytoryczną i 1 decyzję rachunkową dot. kontroli kompleksowej oraz 4 decyzje administracyjne zmieniających termin wykonania wcześniej wydanych decyzji.

W danym roku sprawozdawczym przeprowadzono i ukończono następujące prace remontowe i modernizacyjne:

- a) przeniesienie i modernizację wraz z nową infrastrukturą sieciową IT Oddziału Ginekologii oraz Oddziału Patologii Ciąży,
  - b) modernizację i gruntowny remont Oddziału Zakaźnego wraz z Poradnią Chorób Zakaźnych – dostosowanie pomieszczeń do obowiązujących przepisów, nowa elewacja, docieplenie budynku, wymiana okien, nowy podjazd, nowe instalacje wodno – kanalizacyjne oraz elektryczne,
  - c) zakup dla oddziału położniczego 3 łóżek porodowych, które wymieniono w salach A, C, D.
- Planowany jest dalszy zakup łóżek porodowych dla pozostałych sal porodowych: B, E, F.

Przedmiot umowy dotyczący przebudowy i modernizacji oddziału chorób zakaźnych współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wykonawca zobowiązał się na własny koszt opłacać transport materiałów i odpadów związanych z realizacją przedmiotu umowy oraz utrzymanie w czasie realizacji robót budowlanych porządku na terenie budowy, bieżącego usuwania zbędnych materiałów, odpadów i śmieci oraz po zakończeniu całości robót do uporządkowania terenu robót. Prace budowlane prowadzone były w sposób zapewniający bezpieczeństwo pacjentom, personelowi medycznemu i osobom odwiedzającym. Pacjenci oddziału zakaźnego na czas przebudowy zostali przeniesieni do pomieszczeń znajdujących się na I piętrze danego budynku – pomieszczenia te zostały objęte kontrolą. Uchybień dot. stanu sanitarno-technicznego nie stwierdzono. Ponadto w danym roku sprawozdawczym kontynuowano remontowe prace adaptacyjne budynku w Kaliszu przy ul. Nowy Świat 35 (dawny budynek Pogotowia Ratunkowego), z przeznaczeniem na działalność leczniczą. Zakończono III Etap związany z modernizacją i dostosowaniem pomieszczeń pierwszego piętra budynku do potrzeb Zakładu Medycyny Pracy, który zmieni lokalizację w 2024 roku z miejsca świadczenia usług przy ul. Zamkowej 18-20w Kaliszu. Pod dany adres przeniesiono również Oddział Rehabilitacji Dziecięcej – Dzienny Pobyt z budynku „C” Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. L. Perzyny w Kaliszu przy ul. Toruńskiej 7. Umowa użyczenia obiektu zawarta została na czas

nieokreślony pomiędzy Szpitalem a właścicielem nieruchomości Województwem Wielkopolskim z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu w dniu 30.04.2021 r.

Program dostosowawczy.

Szpital przy ul. Poznańskiej 79 posiadał opracowany program dostosowawczy, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu decyzją z dnia 11.05.2012r. Nr DN-NS.9012.2.71.2012. Wszystkie zadania zawarte w programie, które nie zostały zrealizowane do 31.12.2017r. zostały po przeprowadzonych kontrolach kompleksowych ujęte w decyzjach administracyjnych. Termin realizacji usunięcia nieprawidłowości wynikających z braku realizacji programu działań dostosowawczych dot. budynku przy ul. Poznańskiej 79:

- dokonać modernizacji pomieszczeń Bloku Operacyjnego w celu wykonania śluzy do przekazywania pacjenta;
- dokonać modernizacji pomieszczeń Bloku Operacyjnego w celu wykonania śluzy dla pracowników; przedłużono na wniosek strony decyzją administracyjną do 15.12.2025 roku.

W związku z realizacją programu dostosowawczego w budynku przy ul. Toruńskiej 7 na Oddziale Chorób Zakaźnych:

- zapewniono co najmniej 3 izolatki;
- zapewniono w pokojach łóżkowych dostępności łóżek z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych;
- zgodnie z projektem remontu oddziału w salach chorych nie ma umywalek, ponieważ wszystkie pokoje łóżkowe wyposażone są w służę umywalkowo-fartuchową oraz węzeł sanitarny, co w myśl obowiązujących przepisów dopuszcza możliwość braku stanowiska mycia rąk w pokoju łóżkowym;
- zapewniono połączenia ścian z podłogą umożliwiające mycie i dezynfekcję;
- pomieszczenie higieniczno-sanitarne przystosowano dla potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- zapewniono odpowiednią szerokości drzwi przez które odbywa się ruch pacjentów na łóżkach;
- wyposażono brudownik w wentylację mechaniczną wyciągową;
- zapewniono urządzenie umożliwiające kontakt pacjenta z odwiedzającym.

Na pozostałe obowiązki decyzji niżej wymienione wydano na wniosek strony decyzję zmieniającą termin wykonania na dzień 15.06.2024 r. oraz do dnia 15 grudnia 2025 r.

Niezrealizowane obowiązki decyzji dotyczą:

Bloku Operacyjnego

- zapewnić bezpośrednie połączenie sali operacyjnej z częścią brudną bloku operacyjnego z zachowaniem ruchu jednokierunkowego,

- dokonać modernizacji pomieszczeń w celu wykonania śluzy do przekazywania pacjenta,
- potrzeby modernizacji pomieszczeń w celu wykonania śluzy dla pracowników;

Oddziału Zakaźnego

- wyposażenia brudownika w płuczek - dezynfektor lub urządzenia do dekontaminacji oraz utylizacji wkładów jednorazowych wraz z zawartością.

Realizację obowiązków przedłużono do dnia 15.12.2025 roku.

Oddziału Ginekologicznego, Ginekologii Onkologicznej, Położnictwa i Patologii Ciąży

- nieprzystosowania pomieszczenia higieniczno – sanitarnego dla osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- braku wyposażenia brudownika w płuczek- dezynfektor lub urządzenia do dekontaminacji oraz utylizacji wkładów jednorazowych wraz z zawartością.

Realizację obowiązków przedłużono do dnia 15.06.2024 r.

Nadal wpływ na ocenę negatywną ww. oddziałów i pomieszczeń w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu ma ich stan techniczny i niedostosowanie do obowiązujących wymogów zawartych w przepisach.

KALMEDICA Sp. z o. o., ul. Częstochowska 71-75, 62-800 Kalisz

Kontrolowany obiekt jest szpitalem wielofunkcyjnym obecnie w dobrym stanie sanitarnotechnicznym. Znajduje się w budynku czterokondygnacyjnym, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada aktualny certyfikat jakości ISO. Szpital świadczy usługi z zakresu chirurgii ogólnej dla dorosłych, otolaryngologii, chirurgii urazowo-ortopedycznej, okulistyki. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę kompleksową. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrolą objęto: oddziały szpitalne: urologii – 5 łóżek, urazowo - ortopedyczny - 5 łóżek, otolaryngologii – 5 łóżek, chirurgii ogólnej dla dorosłych – 5 łóżek, okulistyczny – 5 łóżek, chirurgii jednego dnia dla dorosłych – 5 łóżek, chirurgii jednego dnia dla dzieci – 4 łóżka, izbę przyjęć, poradnie specjalistyczne, pracownię badań RTG w zakresie stanu sanitarno - higienicznego, sanitarno-technicznego oraz przestrzegania procedur wewnątrzszpitalnych. Skontrolowano także zaplecze szpitala, postępowanie z odpadami medycznymi, odpadami komunalnymi oraz z bielizną szpitalną. Stan sanitarno – higieniczny oraz sanitarno - techniczny pomieszczeń szpitala nie budzi zastrzeżeń. Działalność z zakresu usług laboratoryjnych świadczy na terenie kontrolowanego podmiotu leczniczego punkt pobrań laboratorium diagnostycznego - Diagnostyka Sp. z o. o. ul. Prof. M. Życzkowskiego 16, 31-864 Kraków. Zakończone zostały następujące prace remontowo – malarskie:

- na parterze w pomieszczeniach i ciągach komunikacyjnych (poradnie specjalistyczne),
- na I piętrze pomieszczenia: szatnie personelu, pomieszczenie prania mopów i w ciągu komunikacyjnym,
- na II piętrze wszystkie pomieszczenia za wyjątkiem bloku operacyjnego.

W I kwartale 2024 r. planowane jest malowanie pomieszczeń bloku operacyjnego (w przerwie planowanych zabiegów) oraz pomieszczenia części administracyjnej. Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, w związku z pismem dot. złego stanu sanitarno - porządkowego w pomieszczeniach szpitala. Kontrolą objęto: oddziały szpitalne: urologii, urazowo - ortopedyczny, otolaryngologii, chirurgii ogólnej dla dorosłych, okulistyczny, chirurgii jednego dnia dla dorosłych, chirurgii jednego dnia dla dzieci, poradnie specjalistyczne w zakresie stanu sanitarno-porządkowego, postępowania z odpadami medycznymi, odpadami komunalnymi oraz z bielizną szpitalną. Stan sanitarno-higieniczny i sanitarno - techniczny kontrolowanych pomieszczeń szpitala: sal chorych, gabinetów diagnostyczno-zabiegowych, gabinetów lekarskich, sprzętów i mebli (łóżek, szafek, krzeseł, foteli) nie budził zastrzeżeń. Powierzchnia mebli umożliwia ich mycie i dezynfekcję.

Nieprawidłowości w zakresie złego stanu sanitarno – porządkowego dniu kontroli nie stwierdzono.

Obiekt spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. z póź.zm. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SALUS Sp. z o. o.

ul. Zagorzynek 34, 62-800 Kalisz

Podmiot leczniczy prowadzi działalność z zakresu stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne. Rodzaj świadczonych usług: badania lekarskie, czynności pielęgnacyjne, pomiary ciśnienia tętniczego krwi, tętna oraz temperatury, EKG, karmienie przez sondę, zmiana opatrunku, wlewy dożylnie, iniekcje dożylnie, podskórne, pobieranie materiału biologicznego do badań laboratoryjnych, cewnikowanie pęcherza moczowego, odsysanie z drzewa oskrzelowego, sztuczna wentylacja. W danym roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę kompleksową. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Podmiot leczniczy posiada 95 łóżek, w tym 12 wentylowanych zlokalizowanych na:

- parterze: 2 sale dwuosobowe, 1 salę trzyosobową, 1 salę czteroosobową, 7 sal pięcioosobowych (łącznie 46 łóżek),
- pierwszym piętrze: 1 salę jednoosobową, 3 sale dwuosobowe, 14 sal trzyosobowych (łącznie 49 łóżek).

Odstępy między łózkami umożliwiają swobodny dostęp do pacjentów, dostęp między nimi jest zapewniony z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych. Jeden węzeł sanitarny wspólny jest dla dwóch pokoi. Wszystkie pokoje łóżkowe wyposażone są w umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem w płynie, pojemniki z ręcznikami jednorazowego użycia, pojemniki na zużyte ręczniki. W dniu kontroli w podmiocie leczniczym przebywało 93 pacjentów, w tym 10 wentylowanych. W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne. Stan sanitarno-techniczny i sanitarno-higieniczny dobry. W zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym stosowana jest płynoterapia w systemie zamkniętym. Wprowadzony jest zamknięty system pobierania krwi - umowa z Diagnostyką sp. z o. o. w Kaliszu. Podmiot leczniczy korzysta na zasadzie umowy współpracy z sali rehabilitacyjnej mieszczącej się w tym samym budynku, a należącej do NZS i POZ „MEDYK”. Obiekt usytuowany jest w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada własną kotłownię gazową.

Obiekt spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. z późn. zm. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

4.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Szpital Zespolony im L. Perzyny, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Budynek Szpitala przy ul. Poznańskiej 79

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia szpitala w wodę jest wodociąg sieciowy Kalisz.
2. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz pod względem bakteriologicznym – dobra. Jakość wody w szpitalu jest monitorowana na bieżąco (1 x w miesiącu pod względem bakteriologicznym oraz 1 x na rok pod względem fizyko-chemicznym). W październiku oraz listopadzie 2023 roku odnotowano przekroczenie parametru liczby bakterii grupy coli. W obydwóch przypadkach ponowny pobór próbek nie wykazał przekroczeń bakteriologicznych. Woda ciepła jest podgrzewana przez własną kotłownię oraz poprzez wykorzystanie energii słonecznej (instalacja solarna). W 2023 roku została wykonana jedna kontrola poboru wody ciepłej przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która nie wykazała przekroczeń liczby *Legionella sp.* W ramach kontroli wewnętrznej zostały wykonane dwie kontrole poborowe w celu analizy liczby *Legionella sp.* w wodzie ciepłej. Przy pierwszym poborze odnotowano przekroczenia na dwóch punktach poborowych dopuszczalnych wartości liczby *Legionella sp.* Po przeprowadzonych działaniach naprawczych został wykonany ponowny pobór próbek wody, który wykazał wartości normatywne ilości *Legionella sp.*
3. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia są dwa zbiorniki retencyjne o pojemności 1000 m³ każdy. Ilość wody uzdatnionej w zbiornikach wystarcza na zaopatrzenie szpitala przez okres 10 dób.
4. W 2023 roku nie wykonano badań jakości wody ze źródła rezerwowego obiektu.
5. W minionym roku nie zanotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej. Nie zgłoszono awarii sieci, nie prowadzono również modernizacji. W przypadku wystąpienia przekroczeń liczby *Legionella sp.* przeprowadzono przegrzanie sieci wewnętrznej obiektu.
6. Ścieki pochodzące ze szpitala przy ul. Poznańskiej są odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej i nie podlegają dezynfekcji. Wyjątek stanowią ścieki pochodzące z zakładu patomorfologii oraz laboratorium (pracowni mikrobiologicznej), które po dezynfekcji trafiają do niezależnej instalacji z odstojnikiem, gdzie następuje ich uśrednianie.

Budynki Szpitala przy ul. Toruńskiej 7

1. Szpital jest zaopatrywany w wodę z wodociągu sieciowego Kalisz.
2. Jakość wody zaopatrującej obiekt pod względem fizyko-chemicznym oraz bakteriologicznym – dobra. W analizowanym roku wykonano na obiekcie 5 kontroli w ramach analizy wody ciepłej pod kątem obecności *Legionella sp.*

W próbkach pobranych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej odnotowano przekroczenie w jednym punkcie poborowym. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych dokonano ponownego poboru próbek w ramach kontroli wewnętrznej. Pobór wykazał przekroczenie w innym punkcie poborowym. W przypadku dwóch poborów próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej odnotowano przekroczenia w trzech punktach poborowych. Trzeci pobór próbek po ponownych działaniach naprawczych nie wykazał przekroczeń.

3. Rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowi zbiornik wody o pojemności 50 m³ gromadzący wodę wodociągową, która poddawana jest dodatkowemu uzdatnianiu w szpitalnej stacji uzdatniania wody. Po uzdatnieniu woda magazynowana jest w zbiorniku wody uzdatnionej o pojemności 500 m³. Woda uzdatniana poddawana jest dezynfekcji poprzez dozowanie podchlorynu sodu. Ilość wody uzdatnionej w zbiorniku wystarcza na zaspokojenie potrzeb szpitala na okres 4 dób. Istnieje również możliwość bezpośredniego podawania wody z sieci wodociągu kaliskiego z innego przyłącza z pominięciem zbiorników zapasowych i szpitalnej stacji uzdatniania wody.
4. W 2023 roku nie wykonano badań jakości wody ze źródła rezerwowego obiektu.
5. W minionym roku nie zanotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej. Nie zgłoszono awarii sieci, nie prowadzono również modernizacji. W przypadku wystąpienia przekroczeń liczby *Legionella sp.* przeprowadzono przegrzanie sieci wewnętrznej obiektu.
6. Ścieki ze szpitala są odprowadzane do miejskiego systemu kanalizacji zbiorowej. Ścieki z Oddziału Zakaźnego przed wprowadzeniem do kanalizacji poddawane są dezynfekcji, przy wykorzystaniu podchlorynu sodu, dawkowanego automatycznie.

KALMEDICA Sp. z o. o., ul. Częstochowska 71-75, 62-800 Kalisz

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w Kaliszu.
2. W 2023 roku przeprowadzono dwie kontrole wewnętrzne jakości wody ciepłej. W obydwóch przypadkach nie stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznej ilości *Legionelli sp.*
3. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę są 4 zbiorki polietylenowe ELBI, każdy o pojemności 2000 l.
4. W ubiegłym roku nie przeprowadzono analizy jakości wody rezerwowego źródła zaopatrzenia wymienionego w punkcie 3.
5. W 2023 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.
6. Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacyjnego.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SALUS Sp. z o. o.,**ul. Zagorzynek 34, 62-800 Kalisz**

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w Kaliszu.
2. W 2023 roku przeprowadzono dwie kontrole wewnętrzne jakości wody ciepłej. W obydwóch przypadkach nie stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznej ilości *Legionelli sp.*
3. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest zbiornik zapasowy o pojemności 10 m³.
4. W ubiegłym roku nie przeprowadzono badań jakości wody ze zbiornika zapasowego.
5. W 2023 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie przeprowadzono również modernizacji.
6. Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacji miejskiej.

4.2.3. Sterylizacja**Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz**

Szpital posiada w swojej strukturze centralną sterylizatornię oraz 1 podręczną sterylizatornię. Najbardziej popularną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie oraz sterylizacja plazmowa sprzętu termolabilnego. Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji przedstawia tabela 17.

Tab.17. Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu

Nazwa	Typ	Rok produkcji	Producent
Steryliizator parowo-formaldehydowy	GE 2612 ERC-2	1999	Getinge
Steryliizator parowy Getinge	HS 6613EM-2	2005	Getinge
Steryliizator plazmowy	STT-RRAD 100S	2008	Johson- Johson
Steryliizator parowy Getinge	HS 6613EM-2	2015	Getinge
Steryliizator parowy STATIM 7000	STATIM 7000	2013	SciCan

Laboratorium mikrobiologiczne wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące:

- sterylizator parowy pionowy ASV rok produkcji 1986
- sterylizator parowy pionowy ASV rok produkcji 1989.

Nieprawidłowości w zakresie sterylizacji nie stwierdzono.

KALMEDICA Sp. z o. o., ul. Częstochowska 71-75, 62-800 Kalisz

Zakład posiada w swojej strukturze lokalną sterylizatornię oraz 1 podręczną sterylizatornię na bloku operacyjnym przy sali operacyjnej okulistycznej. Wyposażenie w sterylizatory: sterylizatory parowe 5 sztuk typu MELAG: rok produkcji 2011 - 4 sterylizatory i 1 sterylizator z 2012 roku.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SALUS Sp. z o. o.

ul. Zagorzynek 34, 62-800 Kalisz

Podmiot zawarł umowę na wykonywanie usług sterylizacyjnych w dniu 01.01.2013 r. z KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71-75 na czas nieokreślony. W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.4. Żywienie pacjentów w szpitalu

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny w Kaliszu,

ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Posiłki przygotowywane są w kuchni własnej. W zakresie żywienia stosuje się zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz systemu HACCP. Opracowane są wymagane instrukcje, procedury, prowadzone są rejestry i zapisy z zakresu tych praktyk. Podczas kontroli obiektu stwierdzono nieprawidłowości: nieodpowiedni stan techniczny podłogi w zmywalni – ubytki w podłodze i popękane płytki oraz niezabezpieczone przewody elektryczne w kuchni głównej; nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniu wyparzania naczyń – grzyb na suficie, ubytki w ościeżnicach otworów drzwiowych. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny w Kaliszu,

ul. Toruńska 7, 62-800 Kalisz

Posiłki wydawane pacjentom przygotowywane są w kuchni szpitala przy ul. Poznańskiej 79 w Kaliszu oraz porcjowane w pojemnikach termo jednorazowych – zgrzewanych, są transportowane samochodami posiadającym decyzję zatwierdzającą Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane.

Kontroli poddano pomieszczenie do przeładunku posiłków wyposażone w windę do transportu posiłków na odpowiednie piętra. Na piętrach brak kuchenek oddziałowych. Posiłki trafiają bezpośrednio do pacjentów w jednorazowych zgrzewanych opakowaniach. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SALUS” Sp. z o. o.

ul. Zagorzynek 34, 62-800 Kalisz

Obiekt to centrum opieki długoterminowej, gdzie posiłki wydawane pacjentom, przygotowywane są w pomieszczeniach kuchennych Domu Seniora "Bursztynowe Zacisze" ul. Leśna 1, 62-850 Lisków - obiekt ten znajduje się pod nadzorem tutejszego organu. Posiłki przywożone są w bemarkach, w termicznych opakowaniach przeznaczonych do transportu, które są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane (śniadanie, obiad, kolacja). W ramach wdrożonych procedur GMP/GHP prowadzone są karty: monitorowania wydawania potraw – CP1, kontroli temperatury w urządzeniu chłodniczym, kontroli sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń dystrybucji posiłków oraz urządzeń. Opracowano i wdrożono procedury oparte na zasadach systemu HACCP na podstawie których opracowano procedury i instrukcje. Obiekt zabezpieczony jest przed dostępem szkodników (szczelne drzwi i okna), w dniu kontroli nie stwierdzono obecności szkodników oraz śladów ich bytności. Opracowano dokumentację techniczną zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami obejmującą procedury i instrukcje opisujące sposób postępowania oraz monitorowania obecności szkodników w obiekcie. Na zewnątrz obiektu oraz w pomieszczeniach rozmieszczone są karmniki deratyzacyjne stanowiące barierę ochronną przeciw gryzoniom, które podlegają systematycznej kontroli w zakresie stwierdzenia aktywności gryzoni i podjęciu odpowiednich działań.

Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

KALMEDICA sp. z o.o., ul. Częstochowska 71-75, 62- 800 Kalisz

Kontroli poddano pomieszczenie do przeładunku posiłków wyposażone w wózki do transportu posiłków na odpowiednie piętra. Posiłki przygotowywane są przez firmę cateringową, będącą pod nadzorem tutejszego organu, około 10 razy do roku, kiedy na oddziale znajdują się pacjenci po zabiegu wstawienia endoprotezy. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.2.5. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie postępowania z odpadami komunalnymi i odpadami medycznymi.

Szpital przy ul. Poznańskiej 79

Postępowanie z odpadami komunalnymi

Prowadzona jest segregacja odpadów, odpady komunalne gromadzone są w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Szpital przy ul. Poznańskiej posiada 1 kontener o pojemności 8 m³ służący do składowania opakowań z papieru i tektury, 2 pojemniki typu IGLO o pojemności 2,5 m³ służące składowaniu opakowań ze szkła i tworzyw sztucznych, 1 prasę mechaniczną o pojemności 10 m³. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu, na utwardzonej powierzchni, zabezpieczone metalowym płotem, zamykane. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza ul. Bażancia 1a, umowa z dn. 30.12.2020 r. z mocą obowiązującą od 01.01.2021 r. do 31.12.2023 r. Odbiór odpadów komunalnych stałych w postaci sprasowanej odbywa się 1 raz w tygodniu (każdy czwartek) oraz jeżeli zajdzie taka potrzeba na wezwanie telefoniczne. Odbiór odpadów segregowanych makulatury 2 razy w tygodniu, odbiór odpadów segregowanych szkła i tworzyw sztucznych na każde zgłoszenie telefoniczne w ciągu 24 godzin. Teren wokół budynków utrzymany w porządku i czystości, zagospodarowany zielenią. Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

Postępowanie z odpadami medycznymi.

Na terenie szpitala wytwarzane są odpady medyczne o kodach: 180101, 180102*, 180103*, 180104, 180106*, 180108*, 180109. Obiekt ma opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi dotyczące selektywnego zbierania odpadów w miejscu ich powstawania. W miejscu wytwarzania odpadów prowadzona jest segregacja z zastosowaniem kodów kolorów. Ilość i wielkość pojemników dostosowana jest do potrzeb. Odpady są magazynowane w wydzielonym pomieszczeniu: Punkcie Składowania Odpadów Medycznych, spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu (powierzchnie łatwe do dezynfekcji, woda bieżąca). Odpady o kodzie 180106* magazynowane są w wydzielonym pomieszczeniu. Transportem wewnętrznym (dwa razy dziennie, z bloku operacyjnego wg potrzeb) zajmują się pracownicy Izan + Sp. z o. o. z siedzibą w Krakowie przy ul. Żabiniec 46, Naprzód Hospital Sp. z o. o. z siedzibą w Łodzi przy ul. Traktorowej 126 oraz Naprzód Service Sp. z o. o. z siedzibą w Łodzi przy ul. Traktorowej 126 lok. 202, 91-204 Łódź, stosowane są środki ochrony osobistej.

Do transportu wewnętrznego odpadów służą wózki z pojemnikami z tworzywa sztucznego o zamkniętej przestrzeni ładunkowej, myte i dezynfekowane po każdym użyciu przez Zakład Utylizacji Odpadów w Koninie. Odpady transportuje i utylizuje zgodnie z umową Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. w Koninie ul. Sulańska 11 (umowa z dnia 25.03.2022 r. nr 10/EZ/EL/2 - Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. z siedzibą w Koninie ul. Sulańska 11, 62-510 Konin. Odpady medyczne przekazywane są do utylizacji 1 raz dziennie. Odbiorca posiada zezwolenie w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania i transportu odpadów wydane decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego o Nr DSR.IV.7243.23.2012. Numer rejestrowy 000013719 NIP 000159618. Karty przekazania odpadów oraz karty ewidencji odpadów dostępne są do wglądu w Dziale Logistyki. Do odbioru odpadów medycznych używane są pojemniki typu 240 l, które są codziennie dezynfekowane przez Zakład Utylizacji Odpadów w Koninie. Przedstawiono do wglądu karty przekazania odpadów zawierające informacje dotyczące przekazywania odpadów oraz urzędowe poświadczenie odbioru sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2022 wysłane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego – (sprawozdanie nr 2022/WO/000159618/1/1, odpady o kodach: 18 01 02* – 0,8310 Mg, 18 01 03* – 115,5970 Mg, 18 01 04 – 32, 4688 Mg, 18 01 06* – 0,5140 Mg, 15 01 10* – 0,6580 Mg, 18 01 82* – 0,1170 Mg, 18 01 09 – 0,2980 Mg, 17 04 05 – 1,6200 Mg). Nieprawidłowości podczas kontroli w zakresie gospodarki odpadami medycznymi nie stwierdzono.

Szpital przy ul. Toruńskiej 7

Postępowanie z odpadami komunalnymi

Odbiór i wywóz odpadów komunalnych stałych oraz odpadów segregowanych prowadzony jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółkę Akcyjną z siedzibą w Kaliszu przy ul. Bażanciej 1 A zgodnie z umową Nr 81/EZ/EL/20 zawartą w dniu 30.12.2020 r. z mocą obowiązującą od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2023 r. Na terenie Szpitala prowadzona jest segregacja odpadów: frakcje zmieszane, papier, tektura i szkło. Odpady komunalne są prasowane, gromadzone w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Szpital przy ul. Toruńskiej 7 posiada 1 kontener o pojemności 8 m³ służący do składowania opakowań z papieru i tektury, 2 pojemniki typu IGLO o pojemności 2,5 m³ służące składowaniu opakowań ze szkła i tworzyw sztucznych, 1 prasę mechaniczną o pojemności 10 m³. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu o utwardzonej powierzchni. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy nie budzi zastrzeżeń. Odbiór odpadów komunalnych w postaci sprasowanej oraz odbiór odpadów segregowanych makulatury odbywa się raz na 3 tygodnie lub na każde zgłoszenie telefoniczne w ciągu 24 godzin. Odbiór odpadów segregowanych szkła i tworzyw sztucznych na każde telefoniczne zgłoszenie w ciągu 24 godzin od zgłoszenia. Otoczenie utrzymane w należytej czystości.

W szpitalu nie ma prosektorium, zwłoki przez 2 godziny od śmierci przechowywane są w miejscu zgonu, po upływie 2 godzin transportowane są na sekcję ze szpitala przy ul. Toruńskiej 7 do Zakładu Patomorfologii Szpitala przy ul. Poznańskiej 79 Kalisz przez pracowników Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych PUK SA ul. Bażancia 1a 62-800 (umowa świadczenia usługi w zakresie przewozu zwłok na sekcję ze Szpitala przy ul. Toruńskiej 7 do Zakładu Patomorfologii Szpitala przy ul. Poznańskiej 79 w Kaliszu z dnia 23 maja 2022 nr 7/EL/2022. Odbioru zwłok Zleceniodawca dokonuje całodobowo po zgłoszeniu telefonicznym pracownika Szpitala z miejsca odbioru tj. wskazanego Oddziału Szpitala. Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Usługę w zakresie odbioru, transportu i utylizacji odpadów medycznych realizuje Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie przy ul. Sulańskiej 11, 62-510 Konin zgodnie z zawartą umową z dnia 25.03.2022 r., nr 10/EZ/EL/22. Odpady gromadzone są selektywnie w pojemnikach i workach foliowych jednorazowego użytku spełniających normy określone w stosownych przepisach. Odpady odpowiednio oznaczone i zabezpieczone, przechowywane są w wyznaczonym do tego celu pomieszczeniu odrębnego budynku, tzw. punkcie składowania odpadów medycznych, w sąsiedztwie hydroforni. Prowadzony jest rejestr temperatur. Podczas kontroli stwierdzono, iż temperatura w pomieszczeniu wynosiła 10°C. Odbiór odpadów medycznych i niebezpiecznych odbywa się transportem Wykonawcy 3 razy w tygodniu (w poniedziałek, środę, piątek w godz. od 09:00 do 13:00) lub w wyjątkowych sytuacjach na telefoniczne zlecenie Zamawiającego. Każdorazowy odbiór odpadów potwierdzony jest na karcie przekazania odpadów w systemie BDO. Nr w rejestrze systemu BDO wytwórcy odpadów 000159618. Transportem wewnętrznym (1 lub 2 razy dziennie, w zależności od potrzeb) zajmują się pracownicy Konsorcjum Firmy sprzątającej: Izan + Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie przy ul. Żabiniec 46, 31-215 Kraków – Lider Konsorcjum; Naprzód Service Sp. z o.o. z siedzibą w Łodzi przy ul. Traktorowej 126, lok. 202, 91-204 Łódź; Naprzód Hospital Sp. z o.o. z siedzibą w Łodzi przy ul. Traktorowej 126, lok. 202, 91-204 Łódź. Personel stosuje środki ochrony osobistej dobrane odpowiednio do zagrożenia. Do transportu wewnętrznego odpadów służą pojemniki z tworzywa sztucznego o zamkniętej przestrzeni ładunkowej. Pojemniki plastikowe, zbiorcze do transportu odpadów medycznych, w ilości 8 sztuk każdy o pojemności 240 l oraz 3 szt. o pojemności 660 l służące do magazynowania odpadów medycznych są własnością Firmy odbierającej odpady – myte i dezynfekowane po każdym użyciu przez Zakład Utylizacji Odpadów w Koninie. Przedstawiono do wglądu comiesięczne protokoły z procesów mycia i dezynfekcji pojemników do gromadzenia odpadów medycznych. Czyste pojemniki są przechowywane w wyznaczonym pomieszczeniu budynku głównego szpitala, w części piwnicznej.

W podmiocie leczniczym wytwarzane są odpady medyczne o kodach: 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 04, 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 82*. Obiekt ma opracowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi. W miejscu wytwarzania odpadów prowadzona jest segregacja z zastosowaniem kodów kolorów. Ilość i wielkość pojemników dostosowana jest do potrzeb. Przedstawiono do wglądu karty przekazania odpadów zawierające informacje dotyczące przekazywania odpadów oraz urzędowe poświadczenie odbioru sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2022 wysłane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (sprawozdanie nr 2022/WO/000159618/1/1 odpady o kodach: 18 01 02* - 0,1980 Mg, 18 01 03* - 14,8610 Mg, 18 01 04 - 3,3880 Mg, 18 01 08* - 0,8900 Mg, 18 01 82* - 0,7980 Mg). Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

KALMEDICA Sp. z o. o., ul. Częstochowska 71 – 75, 62-800 Kalisz

Postępowanie z odpadami komunalnymi

Prowadzona jest segregacja odpadów, odpady komunalne gromadzone są w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu, na utwardzonej powierzchni, zabezpieczone w ogrodzonej płotem metalowym altanie śmietnikowej. Dodatkowo w wydzielonych pojemnikach gromadzona jest makulatura. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza ul. Bażancia 1a (umowa nr 566046 z dnia 25.01.2012 r. zawarta na czas nieokreślony), umowa na odbiór makulatury z FHU „CARLO” ul. Wrocławska 129 62-800 Kalisz z dnia 27.03.2012 r. nr 5/2012 zawarta na czas nieokreślony. Teren wokół budynków utrzymany w porządku i czystości, utwardzony kostką brukową (parkingi, ciągi komunikacyjne) zagospodarowany zielenią, sprzątany we własnym zakresie.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Wytwarzane są odpady medyczne o kodzie 180102*, 180103* oraz 18 01 04. Umowa na odbiór i transport odpadów medycznych. nr 303 z dnia 02.01.2012 r. zawarta z firmą EKOMED Piotr Wojciechowski ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60, 62-800 Kalisz. Odpady medyczne o ostrych końcówkach i krawędziach zbierane są do sztywnych pojemników odpornych na przekłucie, pozostałe odpady zbierane są do worków koloru czerwonego, wyłożonych w pojemnikach. Po każdym zabiegu operacyjnym odpady medyczne usuwane są do brudownika przechowywanie od 24 do 72 godz. i przekazywane do utylizacji na wezwanie telefoniczne.

Sale operacyjne mają bezpośrednie połączenie z częścią brudną bloku operacyjnego (brudownikiem) w celu usuwania zużytych materiałów, z zachowaniem ruchu jednokierunkowego. Na stanowisku pracy w gabinetach lekarskich poradni specjalistycznych odpady medyczne przechowywane są do 72 godz. Odpady są magazynowane w brudowniku części bloku operacyjnego oraz w wydzielonym pomieszczeniu w chłodziarce. W miejscu magazynowania przechowywane są do 2 - 3 dni. Obiekt ma opracowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi dotyczącą selektywnego zbierania odpadów w miejscu ich powstawania. W miejscu wytwarzania odpadów prowadzona jest segregacja z zastosowaniem kodów kolorów. Ilość i wielkość pojemników dostosowana jest do potrzeb. Transportem wewnętrznym (jeden raz dziennie, z bloku operacyjnego wg potrzeb) zajmują się pracownicy szpitala, stosowane są środki ochrony osobistej. Do transportu wewnętrznego odpadów służą pojemnikami z tworzywa sztucznego o zamkniętej przestrzeni ładunkowej, myte i dezynfekowane po każdym użyciu. Odpady odbierane są 3 razy w tygodniu na podstawie kart przekazania odpadu. Przedstawiono do wglądu karty przekazania odpadów medycznych oraz sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2022 - Nr sprawozdania 2022/WO/000086194/1/1 (odpady o kodzie 180102* - 0,0015 Mg, 180103* - 1,1795 Mg, 180104 – 0,0195 Mg). Nr w rejestrze systemu BDO wytwórcy 000086194. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli w zakresie gospodarki odpadami medycznymi nie stwierdzono

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SALUS Sp. z o. o.

ul. Zagorzynek 34, 62-800 Kalisz

Postępowanie z odpadami komunalnymi

Prowadzona jest segregacja odpadów. Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach i pojemnikach (1prasokontener) utrzymanych w należytym stanie sanitarno- techniczno - porządkowym. Kontenery i pojemniki usytuowane są na utwardzonym podłożu w wydzielonym, ogrodzonym drewnianym płotem, zadaszonym terenie. Dodatkowo w wydzielonych pojemnikach gromadzone są: plastik, makulatura i szkło. Odpady komunalne odbierane są przez Firmę Usługowo – Handlową JARTEX w Kaliszu ul. Zakopiańska 12, 62-800 Kalisz (umowa 2019 z dnia 13.06.2019 r. na czas nieokreślony – odpady mieszane, poprodukcyjne, opakowania) oraz firmę PHU CARLO ul. Wrocławska 129, 62-800 Kalisz. Teren wokół budynków utrzymany w porządku i czystości, zagospodarowany zielenią, sprzątnięty we własnym zakresie.

Postępowanie z odpadami medycznymi.

W miejscu wytwarzania odpadów prowadzona jest segregacja z zastosowaniem kodów kolorów. Wytwarzane są odpady o kodzie 18 01 03*. Ilość i wielkość pojemników dostosowana jest do potrzeb. Odpady na stanowisku pracy przechowywane są do 12 godzin, następnie magazynowane są w chłodziarce, w brudowniku i przekazywane średnio co 2-4 dni firmie PHU EPAK ul. Górnośląska 77/52 z Kalisza, zgodnie z zawartą umową nr 654 z dnia 03.10.2011 roku. Prowadzony jest rejestr temperatur. Transportem wewnętrznym zajmują się pracownicy podmiotu leczniczego. Stosowane są środki ochrony osobistej. Do transportu wewnętrznego odpadów służą wózki z pojemnikami z tworzywa sztucznego o zamkniętej przestrzeni ładunkowej, po każdym użyciu myte i dezynfekowane. Prowadzony jest systematycznie rejestr mycia i dezynfekcji pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych. Przedstawiono do wglądu: karty przekazania odpadów wraz z informacją potwierdzającą unieszkodliwienie medycznych odpadów zakaźnych oraz sprawozdanie o wytwarzaniu odpadów i sposobach gospodarowania odpadami za rok 2022. Wytworzone odpady w ilościach: odpady o kodzie: 18 01 03* - (4,4610 Mg); 18 01 09 – (0,0090), nr sprawozdania 2022/W0/000478001/1/1, Nr w rejestrze BDO wytwórcy odpadów – 000478001. Odpady medyczne unieszkodliwia Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych Sp. z o.o. ul. Sulańska 11 z Konina. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli w zakresie gospodarki odpadami medycznymi nie stwierdzono.

4.2.6. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną we wszystkich placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach.

W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Perzyny w Kaliszu przy ul. Poznańska 79 oraz przy ul. Toruńskiej 7 - Pralnia szpitalna świadczy profesjonalne usługi prania i konserwacji bielizny wyłącznie dla oddziałów szpitalnych szpitala przy ul. Poznańskiej 79 oraz przy ul. Toruńskiej 7, a także mycia i dezynfekcji sprzętu transportowego do przewożenia pranej bielizny, z zachowaniem najwyższych rygorów sanitarnych. Powstała po przebudowie części pomieszczeń byłej pralni w budynku techniczno-gospodarczym na poziomie parteru, który stanowi zintegrowane zaplecze techniczno-usługowe szpitala i połączony jest z tunelem komunikacyjno-instalacyjnym z głównym zespołem szpitalnym przy ul. Poznańskiej 79. Zawarto umowę na usługi pralnicze z firmą – Pralnia LUBOŃ Sp. z o.o., Sp. Komandytowa, ul. Szkolna 1B, 62-030 Luboń z dn. 27.12.2022 r., nr 19/22 ważną od 01.01.2023r. do 31.12.2023 r. na wypadek wystąpienia awarii pralni szpitalnej. Usługi pralnicze obejmują pranie bielizny szpitalnej i operacyjnej oraz odzieży ochronnej i roboczej.

W KALMEDICA Sp. z o.o. ul. Częstochowska 71-75, 62-800 Kalisz świadczy usługi pralnicze Pralnia MEDIX-INWEST Sp. z o. o., ul. Majkowska 13A, 62-800 Kalisz.

W Niepublicznym Zakładzie Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS Kalisz ul. Zagorzynek 34 – usługi pralnicze świadczy Pralnia MEDIX-INWEST Sp. z o. o ul. Majkowska 13 a, 62-800 Kalisz - umowa o świadczenie usług pralniczych z dnia 01.01.2023 r. ważna do dnia 31.12.2023 r.

MEDIX INWEST Sp. z o. o., ul. Majkowska 13A, 62-800 Kalisz

Opinia sanitarna z dn. 03.07.2015 r. Nr ON.NS.72.1.29.2015 oraz dn. 22.07.2015r. Nr ON.NS.71.1.30.2015 wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kalisz opiniująca pozytywnie pod względem sanitarnym i technicznym pomieszczenia i urządzenia przedmiotowego obiektu, a także środek transportu przeznaczone do przewozu bielizny czystej i brudnej dopuszczony do użytkowania opinią sanitarną z dnia 29.06.2017r. ON.HK.423.13.1.2017 r. Ostatnią kontrolę bieżącego stanu sanitarno – technicznego obiektu przeprowadzono w 2021 roku. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Zaplanowano bieżącą kontrolę stanu sanitarnego na rok 2024.

PRALNIA SZPITALNA - Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny w Kaliszu, ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Pralnia rozpoczęła usługi pralnicze w grudniu 2021 roku – przeprowadzono kontrolę pomieszczeń pralni w ramach kontroli kompleksowej szpitala. W bieżącym roku sprawozdawczym nieprawidłowości nie stwierdzono. Zakładana zdolność przerobowa pralni wynosi 21 000 kg suchej bielizny/miesiąc w zakresie prania bielizny szpitalnej z jednoczesną dezynfekcją termicznie – chemiczną. Pralnia świadczy usługi w systemie jednozmianowym od poniedziałku do piątku w godzinach od godz. 6.00 do godz. 16.00 (strona „brudna” w godz. od 6 do 14, strona „czysta” w godz. od 8 do 16) oraz w soboty na zasadzie dyżuru od godz. 7.00 do 15.00. Pomieszczenia pralni spełniają obowiązujące wymagania sanitarno – higieniczne. Ściany i podłogi wykonane są z materiałów umożliwiających właściwe mycie i dezynfekcję (płytki ceramiczne). Połączenia ścian z podłogami wykonane są w sposób bezszczelinowy umożliwiający łatwy sposób utrzymania w czystości. Strefa „czysta” i „brudna” pralni podłączona jest do oddzielnych systemów wentylacyjnych. W przedmiotowej pralni wydzielone są strefy: „czysta” i „brudna” zapewniające całkowite wyeliminowanie stykania się bielizny czystej z brudną oraz pracowników z tych dwóch stref. Pralnia posiada barierę higieniczną wyposażoną w trójstopniową służbę higieniczną, co pozwala na świadczenie usług prania z zachowaniem reżimu sanitarnego dla procesów dezynfekcji prania niezależnie od asortymentu i stopnia skażenia bielizny.

Środek transportu zewnętrznego do przewozu bielizny .

Transport bielizny szpitalnej czystej i brudnej odbywa się wyłącznie pomiędzy pralnią szpitalną w szpitalu przy ul. Poznańskiej 79, a poszczególnymi oddziałami szpitala przy ul. Toruńskiej 7, z uwzględnieniem czasowego podziału transportu bielizny i odzieży czystej i brudnej.

Transport zewnętrzny bielizny szpitalnej czystej oraz czystej odzieży ochronnej i roboczej dla lokalizacji Szpital ul. Toruńska odbywa się środkiem do transportu zewnętrznego wydzielonym pojazdem - samochodem ciężarowym MERCEDES – BENZ Nr rej. PK 82208 rok produkcji 2010, data ostatniego przeprowadzonego badania technicznego 2021-05-11. Przegląd ważny do dnia 12.05.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu w dniu 21.07.2022 r. wydał decyzję nr ON-HK.9020.7.5.2022 stwierdzającą, iż samochód marki Mercedes – Benz Sprinter nr rejestracyjny PK 82208 spełnia wymogi warunków sanitarno-higienicznych w zakresie transportu czystej i brudnej bielizny. Po przeprowadzonej kontroli w ww. zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego

W 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 18 placówek lecznictwa ambulatoryjnego (przychodnie, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej), co stanowi 16,1 % ogółu placówek ujętych w ewidencji (112 podmiotów leczniczych).

W czterech podmiotach leczniczych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno - technicznego mebli i sprzętu medycznego uniemożliwiających ich mycie i dezynfekcję oraz złego stanu ścian i wykładzin podłogowych (w tym 2 Zakłady Rehabilitacji Leczniczej). W jednym przypadku w danym roku sprawozdawczym uchybienia zostały wykonane w całości (Zakład Rehabilitacji Leczniczej). W pozostałych trzech przypadkach (w tym Zakład Rehabilitacji Leczniczej) obowiązują decyzje administracyjne z terminem realizacji obowiązków w 2024 roku.

Dodatkowe informacje:

1. W jednym przypadku odstąpiono od wszczęcia postępowania administracyjnego – podmiot leczniczy świadczący świadczenia zdrowotne o charakterze ambulatoryjnym (zakład rehabilitacji leczniczej) uległ likwidacji. Stwierdzone w czasie kontroli uchybienia w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego dotyczyły:
2. pomieszczenia higieniczno – sanitarnego niedostosowanego dla osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich,
3. braku windy (dźwigu) lub innych urządzeń technicznych do pokoju masażu mieszczącego się na I piętrze oraz braku pochylni/podjazdu przy wejściu do budynku stanowiących barierę architektoniczną dla osób z niepełnosprawnością.

Odstąpiono od wszczęcia postępowania administracyjnego w przedmiocie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, z uwagi na:

- złożone w dniu kontroli przez właściciela/kierownika podmiotu i dołączone do protokołu pisemne oświadczenie o zamiarze zakończenia działalności podmiotu leczniczego,
  - przedstawianie tut. organowi decyzję Wojewody Wielkopolskiego wykreślenia z Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą. Kontrolowany podmiot prowadzi zarejestrowaną działalność gospodarczą, co potwierdził dokument wygenerowany z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego. Wykonywana działalność mieści się w dziale PKD 93.13.Z – działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej (jako działalność przeważająca) PKD 86.90.A – działalność lecznicza – działalność fizykoterapeutyczna (była jako działalność poboczna). Obiekt jako zakład leczniczy – rozpoczął działalność od dnia 12.05.2021 r. - data wykreślenia 05.06.2023 r. Stan sanitarno – techniczny nie budził zastrzeżeń.
4. W jednym podmiocie leczniczym z uwagi na długi okres użytkowania obiektu obserwuje się pogarszający stan techniczny ścian oraz drzwi wraz z futrynami wynikający z użytkowania budynku we wszystkich gabinetach lekarskich oraz gabinetach zabiegowych przychodni, a także pogarszający stan techniczny pomieszczeń których zarządcą jest Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych ul. Dobrzecka 18, 62-800 Kalisz (MZBM) tj.: pomieszczeń przy wejściach głównych, holu na parterze przy rejestracji dla dorosłych, korytarzu/poczekalni Poradni dla Dzieci, korytarzu/poczekalni Poradni dla Dorosłych na I piętrze budynku, a także łazienkach dla pacjentów. W związku z czym dyrektor danego podmiotu leczniczego w planie remontowo – modernizacyjnym na I kwartał 2024 r. zaplanował prace malarskie, wymianę drzwi wraz z ościeżnicami we wszystkich gabinetach lekarskich i gabinetach zabiegowych. Natomiast na II kwartał 2024 r. zaplanowano prace remontowe pomieszczeń należących do MZBM ul. Dobrzecka 18, 62-800 Kalisz tj. holu na parterze przy rejestracji dla dorosłych, korytarzu/poczekalni Poradni dla Dzieci, korytarzu/poczekalni Poradni dla Dorosłych na I piętrze budynku, łazienkach dla pacjentów, a także wejściach głównych do budynku. Po przeprowadzeniu powyższych prac poproszono o informację pisemną skierowaną do tut. organu.
5. W jednym przypadku w trakcie kontroli przeprowadzono rozmowę informacyjno – edukacyjną z kierownikiem kontrolowanego podmiotu na temat braku wentylacji w poszczególnych gabinetach. Wskazano iż, zgodnie z art. 11 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2023 roku poz. 1284 z późn. zm.) kierownicy podmiotów leczniczych są obowiązani do podejmowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Działania te obejmują m. in. Ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych – dany przypadek dotyczył wentylacji w pomieszczeniach gabinetu zabiegowego z punktem szczepień. Ponadto przepisy zawarte w § 32 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dn. 26 września 1997 roku w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650 z późn.zm.) określają, że „w pomieszczeniach pracy powinna być zapewniona wymiana powietrza wynikająca z potrzeb użytkowych i funkcji tych pomieszczeń, bilansu ciepła i wilgotności oraz zanieczyszczeń stałych i gazowych”. Zawarte powyżej uwagi dotyczą niespełnienia wymogów określonych w art. 22 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991 z późn. zm.), który stanowi, że „Pomieszczenia i urządzenia podmiotu odpowiadają wymaganiom odpowiednim do rodzaju wykonywanej działalności leczniczej oraz zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych. Wymagania o których mowa w ust. 1, dotyczą w szczególności warunków:

ogólnoprzestrzennych; 2) sanitarnych; 3) instalacyjnych.

W odniesieniu do powyższych uwag wniesionych do protokołu poproszono kierownika podmiotu leczniczego o oszacowanie ryzyka wystąpienia zagrożenia epidemicznego związanego z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych dla personelu i pacjentów oraz o przedłożenie do tutejszego organu planu działań naprawczych do dnia 15.12.2023 roku.

Tutejszy organ otrzymał od kierownika podmiotu leczniczego pismo z informacją, iż potrzebne działania mające na celu spełnienie wyżej wymienionych uwag: wymiana powietrza wynikająca z potrzeb użytkowych i funkcji tych pomieszczeń będą zrealizowane do 31.03.2024 r.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości związanych z nieprzestrzeganiem procedury dotyczącej postępowania z odpadami medycznymi nie stwierdzono.

W roku 2023 w kontrolowanych podmiotach leczniczych przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych nieposiadających właściwości niebezpiecznych oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikającego z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi

(Dz. U. z 2017 r. poz. 1975). Wydano doraźne zalecenia. Poza ww. nieprawidłowości postępowania z odpadami medycznymi nie stwierdzono.

Na terenie miasta Kalisza i powiatu kaliskiego w danym roku sprawozdawczym działało osiem specjalistycznych firm zajmujących się transportem odpadów medycznych:

1. Transport i Utylizacja Odpadów Medycznych „EKOMED” Piotr Wojciechowski, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60, 62-800 Kalisz. Nr zezwolenia na transport WGOŚ. 6233.2.2017 z dnia 28.12.2017r. wydane decyzją Prezydenta Miasta Kalisza. Decyzja wydana na 10 lat lub krócej do czasu wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 49 ust.1 ustawy o odpadach.
2. Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych Sp. z o.o., ul. Sułańska 11, 62-510 Konin; Nr zezwolenia na transport DSR-VI.724323/2012, wydane decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego, numer rejestrowy 000013719, NIP 000159618.
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „HYGEA” Czesław Golik, ul. Szkolna 21, 64-720 Lubasz. Nr zezwolenia na transport znak OS.6233.36.2012.KB, wydane przez Starostę Czarnkowsko –Trzcianeckiego ważne do 03.01.2023 r.
4. P.H.U. „EPAK” ul. Górnośląska 77/50, 62-800 Kalisz. Nr zezwolenia na transport WSRK. 6233.13.206, wydane decyzją Prezydenta Miasta Kalisza. Decyzja na 10 lat lub krócej do czasu wpisu do rejestru o którym mowa w art. 49 ust.1 ustawy o odpadach.
5. P.P.H.U. „MARDO” Jolanta Janiak, ul. Wiejska 15, 62-580 Grodziec. Numer rejestrowy 000008539 nadany przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dniu 03.04.2018r. Nr DSR-V-2.7034.733.2018.
6. Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami „MZO” S.A. z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim, ul. Staroprzygodzka 138. Nr zezwolenia na transport RPŚ. 6230.16.2011, wydane decyzją Starosty Powiatu Ostrowskiego, ważne do 22.11.2021r.
7. REMONDIS Medison Sp.z o .o., ul. Puszkina 41, 42-530 Dąbrowa Górnicza. NIP 6262478042, Regon 273738168, KRS 000019823.9
8. MED. WESTE Marlena Szadek z siedzibą ul. Kościelna 3, 62 – 500 Konin. NIP 6652696137, REGON 300645800. Decyzja nr OŚ.6233.1.2013 z dn. 18.01.2013 r. wydana przez Prezydenta Miasta Konina zezwalająca na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadami.

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

W nadzorowanych podmiotach leczniczych czystość bieżąca była zachowana.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego

W roku sprawozdawczym w dwóch zakładach rehabilitacji leczniczej wykonujących świadczenia o charakterze ambulatoryjnym stwierdzono uszkodzoną powierzchnię mebli tj. uszkodzone powierzchnie tapicerek, kozetek i wałków rehabilitacyjnych, krzeseł, w tym w jednym przypadku uszkodzoną powierzchnię części metalowych fotela przy stanowisku hydromasażu kończyn górnych.

W dwóch zakładach opieki zdrowotnej nieprawidłowości dotyczyły: w punkcie szczepień Poradni Dzieci Zdrowych braku ciągłości tapicerki fotela i kozetki lekarskiej, niezmywalnej powierzchni malatury kaloryfera oraz złego stanu technicznego blatu biurka pielęgniarskiego; w pokoju przygotowawczym Poradni Dzieci Zdrowych niezmywalnej powierzchni malatury części metalowych podestu wagi lekarskiej, braku ciągłości listwy przypodłogowej łączącej ścianę z wykładziną podłogową, co uniemożliwia mycie i dezynfekcję. Na stwierdzone nieprawidłowości wydano decyzje administracyjne.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono nieaktualną procedurę postępowania z łyżkami laryngoskopowymi - łyżki laryngoskopowe przechowywane w torbie ratowniczej – po dezynfekcji ułożone w niezabezpieczonym przed zanieczyszczeniem mikrobiologicznym pojemniku.

W pozostałych podmiotach uchybień nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 10 placówek (3 indywidualna praktyka lekarzy dentystów, 1 indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów oraz 6 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich), stanowi to 2,8 % ogółu placówek ujętych w ewidencji (354 podmiotów). W 2023 roku uchybień nie stwierdzono.

Kontrole interwencyjne

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne przez Sekcję Higieny Komunalnej we współpracy z Sekcją Epidemiologii. Pierwsza z nich dotyczyła została przeprowadzona na wniosek mieszkańca wspólnoty mieszkaniowej w zakresie gospodarowania odpadami przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą o kodzie 86.90.E – Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, w tym oceny i analizy stosownych dokumentów dotyczących gospodarowania odpadami stwierdzono następujący stan faktyczny:

- przedsiębiorca posiadał obowiązującą umowę na odbiór odpadów komunalnych od 2017 roku do chwili obecnej. Umowa zawarta jest na czas nieokreślony,
- odpady komunalne gromadzone były w wydzielonym miejscu wyznaczonym dla Wspólnoty Mieszkaniowej. Odbiór odpadów komunalnych odbywa się raz co 2 tygodnie przez wyspecjalizowaną firmę zgodnie z zawartą umową. Kontrolowany podmiot posiada wyznaczony pojemnik plastikowy. Pojemnik na odpady komunalne nie był przepełniony.

Nieprawidłowości w dniu kontroli nie stwierdzono.

Drugą kontrolę przeprowadzono na wniosek pacjentki korzystającą z usług medycznych w gabinecie ginekologicznym w zakresie stanu porządkowego oraz nieprawidłowego postępowania ze sprzętem i materiałem medycznym w kontrolowanym podmiocie. Podczas wykonywania czynności kontrolnych bieżący stan sanitarno-higieniczny i sanitarno - techniczny kontrolowanych pomieszczeń, sprzętów i mebli (parapetu, szafek, krzeseł, foteli, kanapy) nie budził zastrzeżeń.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych nieposiadających właściwości niebezpiecznych oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikającego z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975). Wydano doraźne zalecenia. Poza powyższym nieprawidłowości związanych z nieprzestrzeganiem procedury dotyczącej postępowania z odpadami medycznymi nie stwierdzono.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

W zakresie czystości pomieszczeń i porządku uchybień nie stwierdzono.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień w zakresie procedur dezynfekcyjnych nie stwierdzono. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.5. Praktyki pielęgniarские

W 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 3 placówek - Gabinety Szkolne Profilaktyki i Pomocy Przedlekarskiej (indywidualna praktyka pielęgniarская – 1, grupowa praktyka pielęgniarская – 2), co stanowi 6% ogółu placówek ujętych w ewidencji (51 obiektów). Skontrolowane obiekty nie budziły zastrzeżeń.

4.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nie dotyczy.

4.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych nieposiadających właściwości niebezpiecznych oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikającego z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975). Wydano doraźne zalecenia.

4.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nie dotyczy.

4.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Nie dotyczy.

4.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Nie dotyczy.

4.6. Podsumowanie

1. W 2023 roku odsetek skontrolowanych podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wyniósł 17,7 % i jest niższy w porównaniu z rokiem 2022 (31,8%).
2. W roku sprawozdawczym 2023 odsetek negatywnie ocenionych placówek niepublicznych jest niższy i wyniósł 26,3 % w stosunku do roku ubiegłego (31,6%). Najwięcej zastrzeżeń budził

stan sanitarny Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu, gdzie mimo prowadzonych w szerokim zakresie prac remontowych potrzeba poprawy stanu technicznego jest nadal duża.

3. W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono nieaktualną procedurę postępowania z łyżkami laryngoskopowymi: łyżki laryngoskopowe przechowywane w torbie ratowniczej – po dezynfekcji ułożone w niezabezpieczonym przed zanieczyszczeniem mikrobiologicznym pojemniku. W pozostałych placówkach stwierdzono opracowane i wdrożenie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami;
4. Przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne w podmiotach leczniczych ambulatoryjnych (nieprawidłowości nie stwierdzono) oraz 2 kontrole interwencyjne w podmiotach leczniczych zamkniętych (1 uzasadnioną kontrolę interwencyjną w Wojewódzkim Szpitalu Zespołowym im. L. Perzyny w Kaliszu - budynek przy ul. Toruńskiej i 1 kontrolę interwencyjną w Szpitalu Kalmedica Sp. z o. o. ul. Częstochowska 71-75 w Kaliszu – w dniu kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono);
5. Dodatkowo przeprowadzono kontrolę tematyczną w Wojewódzkim Szpitalu Zespołowym im. L. Perzyny w Kaliszu - budynek przy ul. Poznańskiej. Stwierdzono brak zgłoszeń chorób zakaźnych, które faktycznie rozpoznano w kontrolowanym okresie, w poszczególnych oddziałach. Wydano zalecenie bezwzględnego dokonywania zgłoszeń w ustalonych terminach wszystkich przypadków podejrzeń lub rozpoznań zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej objętych obowiązkiem zgłoszenia;
6. Ponadto w trakcie kontroli kompleksowych przeprowadzono kontrole stanu sanitarno – technicznego czterech pojazdów do transportu chorych oraz jednego pojazdu do transportu bielizny szpitalnej. Nieprawidłowości stanu sanitarno – technicznego nie stwierdzono.
7. Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych tj.:
  - a. na temat braku wentylacji w poszczególnych gabinetach. Wydano doraźne zalecenie,
  - b. w zakresie zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych innych niż niebezpieczne oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).Wydano doraźne zalecenia;
  - c. w związku z obowiązkiem określonym w § 3 ust. 1 i ust. 2 i § 4 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do

spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), dotyczącym badania wody ciepłej w budynkach użyteczności publicznej w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp. oraz przeprowadzania badań w kierunku wykrywania bakterii z rodzaju *Legionella* sp., z częstotliwością określoną w ww. rozporządzeniu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu zwraca uwagę na konieczność dokonania przeglądu całej instalacji ciepłej wody. Ma to na celu zapewnienie: stałego obiegu wody, uzyskania w punktach czerpalnych temperatury wody nie niższej niż 55°C i nie wyższej niż 60°C, możliwości przeprowadzania jej okresowej dezynfekcji termicznej przy temperaturze wody nie niższej niż 70°C. Powyższe wynika z § 120, ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225),

- d. od 1 stycznia 2019 roku weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 17 maja 2017r. w sprawie rtęci (art. 10 ust.4) nakładające obowiązek wyposażenia w separatory amalgamatu tych gabinetów stomatologicznych, w których stosowany jest amalgamat stomatologiczny lub w których usuwane są wypełnienia z amalgamatu stomatologicznego lub zęby zawierające takie wypełnienia. Obowiązek ten wskazuje, że lekarze dentyści nie mogą uwalniać - bezpośrednio lub pośrednio- takich odpadów amalgamatu do środowiska. Do protokołów kontroli gabinetów stomatologicznych dołączano oświadczenia o niewykonywaniu usług z użyciem amalgamatu stomatologicznego;
8. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur: postępowania z brudną i czystą bielizną, w zakresie sprzątania pomieszczeń i utrzymania porządku wokół budynków;

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

1 Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

1.1 Struktura zatrudnienia

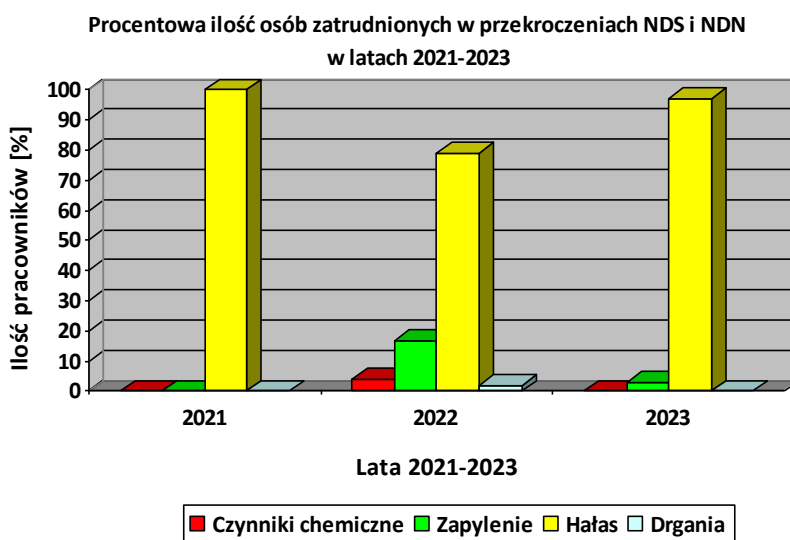
W roku 2023 w ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowanych było 267 zakładów, które zatrudniały ogółem 15750 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych 229, co stanowi około 86% ogółu wszystkich zakładów w ewidencji zarejestrowanych w Kaliszu.

1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 3 zakładach zlokalizowanych w Kaliszu stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) lub natężeń (NDN). W ponadnormatywnych wartościach czynników szkodliwych pracowało ogółem 70 osób w skontrolowanych zakładach. (tab. 16).

Tab.16. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2021 – 2023.

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
Zapylenie	2021	0	0		
	2022	83	16		
	2023	2	3		
Hałas	2021			220	100
	2022			392	78
	2023			68	97
Substancje chemiczne	2021	0	0		
	2022	22	4		
	2023	0	0		
Drgania	2021			0	0
	2022			8	2
	2023			0	0

Jak wynika z tabeli i wykresu większość osób pracujących w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN w skontrolowanych zakładach to w większości pracownicy narażeni na działanie ponadnormatywnego hałasu występującego w środowisku pracy.

1.3. Kontrole w ramach nadzoru.

W roku 2023 kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne oraz czynniki chemiczne. Przeprowadzono 20 kontroli w zakresie higieniczno – zdrowotnych warunków pracy. Podczas prowadzonych czynności zwracano szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego zatrudnionych pracowników, stan sanitarny zaplecza socjalnego i higieniczno – sanitarnego oraz na realizację zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy zakłady stosowały środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie zakłady pracy wprowadzały hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W ramach nadzoru nad zagrożeniami związanymi z pracą w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie Kalisza w roku 2023 kontrolą objęto 56 pracowników. Zmiany w wykazie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wprowadzone w 2021 roku zaliczające prace związane z narażeniem na pył drewna jako proces technologiczny, w którym dochodzi do uwalniania czynnika rakotwórczego były przyczyną zmian, których pracodawcy musieli dokonać w ocenie ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w tartakach, stolarstwie czy przy produkcji mebli lub pianin i fortepianów.

1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.

W ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowany były 3 podmioty lecznicze stosujące cytostatyki. W roku sprawozdawczym w zakresie stosowania leków cytostatycznych kontrolą objęto 2 podmioty lecznicze. W pomieszczeniach przeznaczonych do przygotowywania leków cytostatycznych zainstalowane są łóże laminarne, w których filtry wymieniane są zgodnie z zaleceniami producenta. Pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie i podanie leków cytostatycznych są odpowiednio przeszkoleni z zakresu odpowiednich procedur i instrukcji postępowania. Ogółem w kontakcie z lekami cytostatycznymi w 2023 roku pracowało 12 pracowników w skontrolowanych podmiotach leczniczych, 9 w tym 11 kobiet.

1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

Szkodliwe czynniki biologiczne środowiska pracy to mikro- i makroorganizmy oraz wytwarzane przez nie substancje, które oddziałują negatywnie na organizm człowieka w procesie pracy i mogą być przyczyną chorób zawodowych lub parazawodowych. Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych obejmuje 4 grupy zagrożenia ze względu na powodowane skutki chorobowe u człowieka.

W 2023 roku na terenie Kalisza przeprowadzono 11 w zakładach pracy tj. zakłady przetwórstwa spożywczego i mięsnego, zakłady oczyszczania miasta, zakłady pogrzebowe oraz podmioty lecznicze, w których występuje ryzyko zawodowego narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia, są to m.in. wirusy HBV, HCV i HIV a także SARS-CoV-2. Ogółem eksponowanych na działanie czynników biologicznych w skontrolowanych zakładach w Kaliszu było 1393 pracowników zatrudnionych w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne z 2 i 3 grupy zagrożenia, w tym 50 pracowników zatrudnionych w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych tylko z 2 grupy zagrożenia. Pracodawcy mają większą świadomość realnego zagrożenia związanego ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy, zapewniają pracownikom

odpowiednie metody profilaktyczne i ochrony przed zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy, tj. szczepienia ochronne oraz środki hermetyczności czy środki ochrony indywidualnej.

1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2023 roku nadzorem objęto podmioty wprowadzające do obrotu chemiczne substancje i mieszaniny niebezpieczne, takie jak: sklepy i hurtownie, producentów i dystrybutorów produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, producentów i dystrybutorów mieszanin niebezpiecznych oraz podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu produkty kosmetyczne, a także zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne. Kontrolą objęto przede wszystkim oznakowanie tych produktów wskazujące na rodzaj zagrożenia dla zdrowia ludzi związane z ich bezpiecznym stosowaniem. Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia, sprawdzano również warunki magazynowania chemicznych substancji oraz ich mieszanin.

W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji chemicznych lub ich mieszanin szczególną uwagę zwracano na zawartość etykiety wprowadzanych do obrotu produktów niebezpiecznych oraz na treść kart charakterystyki w związku z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

W 2023 roku, w ewidencji PSSE w Kaliszu, na terenie Kalisza zarejestrowany był 1 producent i 1 importer produktów biobójczych, 6 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorzy kategorii 3, w tym 1 podmiot, który wprowadzał do obrotu również prekursor kategorii 2, 8 producentów niebezpiecznych mieszanin chemicznych, 4 producentów wyrobów zawierających niebezpieczne mieszaniny chemiczne oraz 1 importer substancji i mieszanin niebezpiecznych. W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi, w 2023 roku przeprowadzono w Kaliszu łącznie 48 kontroli, z czego 27 kontroli dotyczyło realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych, 15 kontroli dotyczyło wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, 5 kontroli przeprowadzono w zakresie

wprowadzania do obrotu prekursorów narkotykowych. Pozostałe czynności kontrolne podjęto w zakresie prawidłowego stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych lub produktów biobójczych.

W 2023 roku znacząco wzrosła ilość kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. W trakcie prowadzenia ww. czynności kontrolnych edukowano przedsiębiorców oraz pracowników – głównie zatrudnionych na stanowisku sprzedawcy, na temat poprawności oznakowania w języku polskim oferowanych do sprzedaży produktów biobójczych oraz umieszczenia na oznakowaniu opakowania wymaganego przepisami prawa stosownego pozwolenia albo zezwolenia na handel równoległy albo pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

W roku sprawozdawczym 2023 wydano ogółem 6 decyzji administracyjnych wobec podmiotów, które prowadzą działalność na terenie Kalisza w zakresie nadzoru na niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Dwie decyzje dotyczyły zaprzestania udostępniania na rynku oraz wycofania z obrotu produktów biobójczych, ze względu na brak oznakowania w języku polskim lub brak numeru pozwolenia na obrót tym produktem na etykiecie, jedna decyzja dotyczyła zapewnienia mechanicznej instalacji wentylacyjnej w pomieszczeniach przechowywania niebezpiecznych mieszanin chemicznych.

Kolejna decyzja dotyczyła wycofania z obrotu odświeżaczy samochodowych ze względu na kształt i wygląd zaprojektowany, w sposób, który stwarza prawdopodobieństwo przyciągnięcia uwagi dzieci lub które mogą wprowadzić w błąd konsumenta ze względu na podobieństwo do wyrobów spożywczych. Jedna decyzja dotyczyła zaprzestania udostępniania na rynku i wycofania z obrotu produktów kosmetycznych ze względu na brak oznakowania w języku polskim a kolejna odnosiła się do braku spełnienia wymogów w zakresie dokonania zgłoszenia do bazy Cosmetics Product Notification Portal (CPNP).

1.8. Nadzór nad środkami zastępczymi

W roku 2023 w Kaliszu nie funkcjonował żaden podmiot gospodarczy wprowadzający do obrotu środki zastępcze. Prowadzono bieżący monitoring pomieszczeń zlokalizowanych w miejscach usytuowania sklepów, które wcześniej wprowadzały do obrotu środki zastępcze. W roku sprawozdawczym do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu nie przekazano żadnej sprawy z Prokuratury Rejonowej ani z Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu dotyczącej posiadania, wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu środków zastępczych celem przeprowadzenia odrębnego postępowania administracyjnego.

Na podstawie informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. L. Perzyny w Kaliszu, odnotowano 22 przypadki zatruc substancjami psychoaktywnymi, w tym 11 przypadków zatruc środkami zastępczymi, 10 przypadków zatrucia narkotykami, 1 osoba zatrula się mieszanką narkotyków i środków zastępczych. Zgłoszone przypadki zatruc dotyczyły 19 mężczyzn i 3 kobiet.

1.9. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W 2023 roku w wykazie prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zarejestrowane były 4 podmioty wytwarzające i wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne. W roku sprawozdawczym, w zakresie produktów kosmetycznych, w Kaliszu przeprowadzono ogółem 4 kontrole. 2 kontrole dotyczyły oceny procesu wytwarzania produktów kosmetycznych zgodnie z procedurą GMP według normy EN ISO 22716:2007 i 2 kontrole, które dotyczyły oceny oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych. W roku 2023, w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi wydano 1 decyzję administracyjną w przedmiocie zaprzestania udostępniania na rynku i wycofania z obrotu produktów kosmetycznych ze względu na brak oznakowania w języku polskim oraz 1 decyzję wobec podmiotu odpowiedzialnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej ze względu na brak zgłoszenia produktów kosmetycznych do bazy Cosmetics Products Notification Portal (CPNP). W ramach prowadzonego nadzoru nad produktami kosmetycznymi pobrano 2 próby produktów do badań mikrobiologicznych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Choroby zawodowe

W 2023 roku wydano 31 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 7 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Dla porównania w roku 2022 wydano 63 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 3 decyzje o braku podstaw do jej uznania.

Tab. 17 Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2021-2023

Rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2021	0
	2022	1
	2023	1
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	2021	2
	2022	2
	2023	4

Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (w tym COVID-19)	2021	23
	2022	60
	2023	26

3. Podsumowanie

1. W roku 2023 ilość obiektów w ewidencji PSSE w Kaliszu wzrosła o 30 zakładów w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano także wzrost liczby zatrudnionych pracowników.
2. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) utrudnia ocenę narażenia na czynniki szkodliwe.
3. Ilość postępowań administracyjnych zakończonych decyzją o stwierdzeniu choroby zawodowej zmniejszyła się w stosunku do roku 2022. Wydano 26 decyzji z tytułu choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – COVID-19. W związku z zakończeniem stanu epidemii zmniejszyła się ilość zgłoszonych podejrzeń choroby zawodowej przez pracowników. Istotny problem stanowi udowodnienie zawodowego charakteru choroby, zwłaszcza w przypadku likwidacji zakładu pracy.
4. Kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi, środkami ochrony roślin i nad produktami kosmetycznymi. W wyniku przeprowadzanych kontroli u stosujących niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne stwierdzono, że pracodawcy podczas stosowania produktów chemicznych w większości przestrzegają obowiązujące przepisy.

Wydano 1 decyzję administracyjną o wycofaniu z obrotu wyrobów zawierających niebezpieczne mieszaniny chemiczne oraz 1 decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie mechanicznej instalacji wentylacyjnej w pomieszczeniach magazynowania niebezpiecznych mieszanin chemicznych. WzmóŜona ilość kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych skutkowaŁa wydaniem 2 decyzji administracyjnych dotyczących zaprzestania udostępniania na rynku produktów biobójczych ze względu na brak oznakowania w języku polskim oraz brak pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

5. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których pracują osoby zawodowo naraŜeni na działanie szkodliwych czynników biologicznych z 2 i 3 grupy zagrożenia biologicznego. Wszyscy pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne. Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 1393 pracowników. Jak wynika z prowadzonych w 2023 roku czynności pracodawcy mają większą świadomość realnego zagrożenia związanego ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy.

6. W zakresie narażenia pracowników na działanie czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zmiany wprowadzone w wykazie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zobowiązały pracodawców do aktualizacji oceny ryzyka zawodowego dla pracowników zatrudnionych w tartakach, stolarstwie czy przy produkcji mebli lub pianin i fortepianów.

W wyniku podjętych czynności nie stwierdzono przekroczeń wartości NDS dla czynników rakotwórczych objętych badaniami środowiska pracy na stanowiskach pracy w skontrolowanych zakładach w Kaliszu.

7. W roku 2023 w Kaliszu nie funkcjonował żaden podmiot gospodarczy wprowadzający do obrotu środki zastępcze. Prowadzony bieżący monitoring pomieszczeń zlokalizowanych w miejscach usytuowania sklepów, które wcześniej wprowadzały do obrotu środki zastępcze nie ujawnił w tych miejscach wznowienia sprzedaży środków zastępczych. W roku sprawozdawczym nie przekazano do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu spraw dotyczących wprowadzania do obrotu środków zastępczych na terenie Kalisza. Zaobserwowano wzrost zgłoszeń zatruć środkami zastępczymi lub innymi substancjami psychoaktywnymi w stosunku do roku 2022. Większość zgłoszonych przypadków zatruć dotyczyło osób w przedziale wiekowym 21-30 lat.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi

W roku 2023 w ewidencji PSSE w Kaliszu zostało zarejestrowanych ogółem 201 placówek zlokalizowanych na terenie miasta Kalisza, w tym: placówki systemu oświaty, placówki przeznaczone na pobyt dzieci do lat 3 oraz placówki letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży (110 placówek stałych, 91 placówek sezonowych). Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 86 placówek, w tym: 68 placówek stałych i 18 placówek sezonowych:

Tab.18. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w roku 2023.

Rodzaj placówki	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobki	12	556	13
Przedszkola	34	3281	34
Szkoły podstawowe	8	2474	9
Zespoły szkół	5	2002	5
Szkoły policealne	1	84	2
Liceum ogólnokształcące	2	1383	2
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	18	467	18
Inne (świetlice, szkoły językowe, ośrodki wychowawcze, domy studenta)	6	570	6
Ogółem	86	10817	89

6.2 Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Na terenie miasta Kalisza wszystkie skontrolowane placówki oświatowo-wychowawcze znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 86 placówek skontrolowanych, w 7 (8,14%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczą: niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian/sufitów w: hali sportowej, pomieszczeniach zaplecza sanitarnego (szatnie, natryskownie, ubikacje), ubikacjach ogólnodostępnych, magazynie sprzętu sportowego, ubikacji dla osób niepełnosprawnych oraz w ciągach komunikacyjnych (zacieki, ślady zawilgocenia, brudne ściany/sufity, odpryski/tuszczenie się powłok malarskich, ubytki tynku, zniszczona lamperia, itp.); zniszczonego malowania ścian/sufitów:

w salach lekcyjnych, w salach gimnastycznych, na klatce schodowej (brudne ściany/sufit, odpryski powłok malarskich, zniszczona lamperia); braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w salach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, w sali do zajęć ruchowych, w pokojach mieszkalnych wychowanków oraz w świetlicach; braku wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci przedszkolnych, w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów oraz w pomieszczeniach sanitarnych dla wychowanków (WC, natryskownie); niesprawnych technicznie/nieczynnych urządzeń sanitarnych w pomieszczeniu sanitarnym dla dzieci; zniszczonych parkietów w salach gimnastycznych (ruchome klepki parkietowe, starta powierzchnia lakieru); uszkodzonych płytek ściennych i podłogowych w pomieszczeniu sanitarnym dla uczniów (ubytki, wyszczerbienia, nierówności); zniszczonej, nierównej nawierzchni dojścia do budynku szkoły (pęknięcia, nierówności, ubytki w nawierzchni). W 2023 roku tutejszy organ wydał 9 decyzji administracyjnych w celu usunięcia nieprawidłowości w zakresie sanitarno-technicznym, w tym 2 prolongaty. Tutejszy organ wydał także 1 decyzję określającą maksymalną ilość miejsc w żłobku.

6.3. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja

Na terenie miasta Kalisza wszystkie ww. placówki są skanalizowane i zwodociągowane. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów przypadających na urządzenia sanitarne.

6.4. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 16 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 13 szkół posiada zespoły sportowe

z boiskiem, 2 szkoły posiadają zespół sportowy bez boiska, 1 szkoła posiada tylko salę rekreacyjno-zastępczą. W 2023 roku tutejszy organ wydał 5 decyzji na poprawę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu, lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy. Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 17 placówkach (73 oddziałach). W sumie oceniono 1259 stanowisk pracy ucznia/przedszkolaka. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W 2023 roku nie prowadzono oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach znajdujących się na terenie miasta Kalisza.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2023 roku w skontrolowanych szkołach i zespołach szkół korzystało 142 uczniów z posiłków finansowanych przez MOPS. Rodzaj serwowanych posiłków w kontrolowanych placówkach przedstawia tabela 19

Tab. 19. Liczba i % dzieci korzystających z posiłków w roku 2023

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w skontrolowanych placówkach	
	2023	2022	2023	2022
pełne obiady	811	242	13,6	7,2
ciepłe posiłki jednodaniowe	0	0	0	0
napój (herbata)	0	0	0	0
Ogółem	811	242	13,6	7,2

6.8. Opieka medyczna

W 2023 roku skontrolowano 15 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Wszystkie ww. gabinety wyposażone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Podczas kontroli nie wniesiono uwag zarówno do stanu technicznego jak i sanitarnego.

6.9. Nadzór nad substancjami chemicznymi i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2023 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w czterech szkołach znajdujących się na terenie miasta Kalisza. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono przeterminowane substancje chemiczne w trzech szkołach. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia – przeterminowane substancje chemiczne zostały przekazane do utylizacji w wyznaczonym terminie.

6.10. Nadzór nad szkołami wyższymi

W Kaliszu funkcjonują dwie uczelnie wyższe. W 2023 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży nie prowadzili kontroli w tych placówkach.

6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2023 roku na terenie miasta Kalisza skontrolowano 18 turnusów zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono uczestnikom wypoczynku prawidłowe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.12. Podsumowanie

1. W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 7 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Placówki systemu oświaty zlokalizowane na terenie miasta Kalisza są podłączone do sieci wodociągów publicznych i są skanalizowane. Uczniowie/dzieci mają zapewniony dostęp do ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnych. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.
3. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego na sumę 200 zł.
4. Meble na stanowiskach pracy ucznia/przedszkolaka są dostosowane do zasad ergonomii.
5. W roku sprawozdawczym skontrolowano 18 placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie Kalisza. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2023 roku w ewidencji zakładów żywnościowo-żywieniowych w Kaliszu znajdowało się ogółem 1663 obiektów (w roku 2022 – 1607 obiekty):

- 150 obiekty produkcji żywności,
- 1078 obiekty obrotu żywnością,
- 221 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 214 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W porównaniu do roku ubiegłego liczba obiektów znajdujących się pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej wzrosła o 56 – złożono 56 wniosków o zatwierdzenie i wpis do rejestru

zakładów. Przedsiębiorcy sektora żywnościowego zatwierdzali i wykreślali obiekty z rejestru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu. W 2023 roku przeprowadzono 467 kontrole graniczne towarów importowanych oraz eksportowanych, podczas których wydano świadectwa kontroli granicznej. Dokonano 12 oględzin importowanego towaru, głównie warzyw świeżych i przypraw. Ze względu na brak zgłoszonych przez podmioty miejsc składowania do Głównego Inspektora Sanitarnego, wszystkie oględziny odbyły się na terenie składu celnego.

7.2. Stan sanitarny obiektów w 2023 roku

W 2023 roku, zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami, do kontroli zaplanowano 234 obiekty. Zgodnie z planem skontrolowano 152 obiekty oraz wykonano 297 kontroli dodatkowych (kontrole dotyczyły zatwierdzeń obiektów i środków transportu, kontrole środków spożywczych w ramach granicznej kontroli sanitarnej, kontrole interwencyjne, kontrole w ramach systemu RASFF, kontrole związane z urzędowym poborem próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością). W 2023 roku wzorem lat poprzednich pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia prowadzili wzmożony nadzór sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywności, a zwłaszcza obiektów żywienia zbiorowego, poprzez przeprowadzanie kontroli sanitarnych w dni wolne od pracy w okresie wakacyjnym. W 2023 roku przeprowadzono łącznie 61 kontroli obiektów żywnościowo-żywieniowych. Na nadzorowanym terenie nie występują obiekty sezonowe, większość kontroli obejmowała obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym zakłady małej gastronomii (zwrócono uwagę na obiekty małej gastronomii posiadające w okresie letnim ogródki zewnętrzne). W 2023 roku dla 3 zakładów wydano decyzje zawieszające działalność, ze względu na nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny. Przeprowadzono rekontrole w ww. zakładach, które potwierdziły poprawę warunków sanitarno-higienicznych, na podstawie których wydano decyzje wznowiające działalność. Dodatkowo przeprowadzono kontrole w sieciach sklepów Biedronka, Dino oraz Lidl, w związku z ogólnopolską akcją, dotyczącą dużej ilości zgłoszeń interwencyjnych. Zgłoszenia dotyczyły sprzedaży produktów po upływie terminu przydatności do spożycia oraz stanu sanitarno-higienicznego urządzeń chłodniczych, koszyków zakupowych. Nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2400 zł oraz wydano jedną decyzję nakazującą poprawę stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Obiekt ten będzie całkowicie zamknięty i zostanie przeprowadzony generalny remont. Rekontrole kwestionowanych obiektów nie wykazały nieprawidłowości.

W okresie wakacyjnym przeprowadzono kontrole wszystkich targowisk oraz magazynów hurtowych zajmujących się sprzedażą owoców miękkich. Szczególną uwagę zwrócono na jakość sprzedawanych owoców (świeżość) oraz informacje na etykiecie czy nie doszło do zafałszowania (kraj pochodzenia). Nieprawidłowości w sprzedaży owoców miękkich nie stwierdzono. Warunki przechowywania, sprzedaży, kontrola etykiet – znakowanie produktów nie budziły zastrzeżeń.

7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

Pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzili 449 kontroli i rekontroli tj. kontrole zatwierdzające nowo powstałe obiekty, kontrole interwencyjne, kontrole w ramach urzędowego poboru prób, kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF, kontrole zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami oraz kontrole w ramach granicznej kontroli sanitarnej środków spożywczych. W 2023 roku nałożono 29 grzywnien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 10600 zł. Mandaty nałożono w obiektach żywnościowo-żywnościowych za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych. Były to: sklepy spożywcze, supermarkety, zakłady małej gastronomii. W każdym z wyżej wymienionych obiektów podczas przeprowadzania czynności kontrolnych (w każdym przypadku kontroli interwencyjnych) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące wprowadzania do obrotu środka spożywczego po upływie terminu przydatności do spożycia lub minimalnej trwałości, co naruszało art. 52 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia. W zależności od ilości środków spożywczych po terminie oraz zagrożenia wynikającego ze spożycia danego środka nałożone mandaty różniły się kwotowo. W porównaniu do lat ubiegłych jest to znaczny wzrost liczby mandatów ze względu na zwiększoną też ilość kontroli. Wydano ogółem 43 decyzje administracyjne nakazujące doprowadzenie obiektu do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego. Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli stron internetowych – sprzedaż suplementów diety na odległość. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim stosowania oświadczeń zdrowotnych oraz sprzedaży produktów zawierających niedozwolone składniki (CBD). W 2023 roku wniesiono dwa wnioski do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności bez zatwierdzenia zakładu oraz wprowadzanie produktów do obrotu z niedozwolonym składnikiem.

7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2023 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 19 środków transportu żywności. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych. Rejestr środków transportu prowadzony jest od 2006 roku. Nie odzwierciedla on jednak ich realnej liczby, gdyż większość przedsiębiorców nie składa wniosków o wykreślenie z rejestru obiektów zużytych lub sprzedanych.

7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2023 roku zaplanowano do poboru 324 próbki żywności. W samym Kaliszu pobrano 300 próbek produktów żywnościowych (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością). W badanych próbkach nie wykryto nieprawidłowości.

7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia przeprowadza kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Pasz), który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacjeo żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W roku 2023 otrzymano w sumie 81 powiadomień informacyjnych i alarmowych w ramach funkcjonowania systemu RASFF, z czego na terenie Kalisza odnotowano następujące zgłoszenia, zakończone kontrolą:

- powiadomienie informacyjne w sprawie nieautoryzowanej nowej żywności mononukleotyd nikotynoamidowy (NMN) o czystości 99% w suplementach diety pn. NMN Uthever Resweratolem (zawartość 60 kapsułek) i NMN Uthever Mononukleotyd nikotynoamidu (zawartość 30 kapsułek);
- powiadomienie dotyczące wykrycia obecności Salmonelli spp. w 1 z 5 próbek produktu pn. Kolendra mielona;
- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań w sprawie stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji konserwującej (kwasu sorbowego) w produkcie pn. KING'S CROWN Kapusta kiszona z marchewką;
- powiadomienie alarmowe w sprawie przekroczenia poziomu odniesienia dla obecności akryloamidu w produkcie pn. Herbatniki Petit Beurre Apetitki;
- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi w sprawie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu – pirymifosu metylowego w produkcie pn. Soczewica czerwona;
- powiadomienie alarmowe w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyny w produkcie pn. Ekologiczne orzechy pistacji;

- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań w sprawie przenikania węglowodorów nasyconych olejów mineralnych (MOSH) oraz węglowodorów aromatycznych olejów mineralnych (MOAH) z opakowania do produktu pn. Kaszy orkiszowa Sonko;
- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań dotyczące stwierdzenia wysokiego poziomu alkaloidów tropanowych w produkcie pn. Helio Popcorn ziarno, Ziarno do przygotowywania popcornu;
- powiadomienie alarmowe w sprawie stwierdzenia wysokiego poziomu estrów 3-MCPD kwasów tłuszczowych oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych w produkcie pn. Ciastka Unicorn wheels;
- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań dotyczące olejków CBD – nieautoryzowanej nowej żywności (CBD ekstrahowanego CO₂) pn. Bio Bloom C6 6% CBD Organic Hemp Extract 10 ml;
- konieczność wycofania z obrotu produktów mięsnych niepoddanych obróbce termicznej w związku ze stwierdzeniem ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI);
- powiadomienie informacyjne w sprawie stwierdzenia przez konsumenta pleśni w produkcie pn. Valio PROfeel® protein snack 150 g, raspberry lactose free;
- powiadomienie SCP z Niemiec w sprawie migracji formaldehydu z bambusowych talerzy dziecięcych z Chin;
- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi w sprawie wykrycia Salmonella Enteritidis w elementach drobiowych;
- powiadomienie alarmowe w sprawie wykrycia aflatosyn (suma aflatoksyn B1+B2+G1+G2) w produkcie Ekologiczny Popcorn;
- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań w sprawie stwierdzenia obecności niedeklarowanego na etykiecie dwutlenku siarki w produkcie pn. Pasta bakłażanowa z suszonymi pomidorami;
- powiadomienie informacyjne w celu podjęcia działań dotyczące wykrycia obecności Salmonella Enteritidis w 2 z 5 próbek produktu pn. „Majeranek. Suszone liście majeranku, delikatnie cięte”.

Wszystkie kontrole w ramach systemu RASFF zostały przeprowadzone niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia - kwestionowane produkty zostały wycofane z obrotu lub nie stwierdzono ich obecności w czasie przeprowadzania czynności wyjaśniających. Kontrole te są priorytetowe w działaniach pionu nadzoru żywności i żywienia Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Kaliszu.

7.7. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku

Nadzór nad przedmiotami użytku (lub opakowania dla żywności) prowadzony jest zgodnie z zaleceniami WSSE w Poznaniu w ramach systemu RASFF lub harmonogramem poboru próbek.

W 2023 roku pobrano 2 próbki materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Żadna z pobranych próbek nie została zakwestionowana.

7.8. Ocena sposobu żywienia

W rejestrze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu ogółem wpisanych jest 158 stołówek, w tym: stołówki w żłobkach i domach małego dziecka, stołówki szkolne oraz stołówki w przedszkolach. W 2023 roku skontrolowano 10 z terenu miasta. W jednej ze stołówek szkolnych stwierdzono nieprawidłowości związane ze stanem sanitarno-higienicznym obiektu i wyposażenia stosowanego do przygotowywania posiłków oraz braku zachowanej higieny przez personel. Wydano decyzję administracyjną nakazującą przerwanie działalności całego zakładu. Po wykonaniu obowiązków wynikających z decyzji wznowiono działalność zakładu.

W pozostałych obiektach oceniono zestawienia dekadowe posiłków pod kątem przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Wszystkie jadłospisy zostały ocenione pozytywnie i omówione podczas kontroli. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

7.9. Podsumowanie

1. Rok 2023 był kontynuacją zadań w stosunku do lat ubiegłych.
2. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu był zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych, ale utrzymuje się nadal na dość wysokim poziomie.
3. Wszystkie przedsiębiorstwa branży spożywczej wdrożyły system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2023 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. W roku 2023 odbyła się **X edycja Kaliskiego Tygodnia Zdrowia – 2023**, ph. „Z pasją po zdrowie” pod honorowym patronatem: Marka Woźniaka - Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Krzysztofa Nosala - Starosty Kaliskiego, Krystiana Kinastowskiego - Prezydenta Miasta Kalisza, oraz Pawła Gawła - Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Organizatorem wydarzenia była Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarnej -Epidemiologicznej w Kaliszu przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu i delegatury w Kaliszu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Straży Miejskiej Kalisza, Komendy Miejskiej Policji, Szkolnego Związku Sportowego w Kaliszu, Młodzieżowego Domu Kultury w Kaliszu, Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, Technikum im. św. Józefa w Kaliszu. W wydarzeniu tym udział brały przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe poprzez uczestnictwo w konkursach, quizach wiedzy, konkurencjach sportowych.

W roku 2023 rozpoczęto realizację Wojewódzkiego projektu edukacyjnego dotyczącego profilaktyki raka piersi: „Co kryją Twoje piersi?”. Do ww. projektu dołączyło Starostwo Powiatowe w Kaliszu – starosta Krzysztof Nosal, poprzez zakup 2 sztuk fantomów do nauki samobadania piersi i przekazanie ich Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Kaliszu, w celu prowadzenia działań edukacyjnych wśród społeczności lokalnej. W ramach profilaktyki tytoniowej nawiązano współpracę z Urzędem Miasta Kalisza – prezydentem Krystianem Kinastowskim. Ww. urząd w 2023 roku zakupił dwa smokerlyzery oraz ustniki i przekazał je Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Kaliszu, w celu prowadzenia badań na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu wśród społeczności lokalnej.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia brała udział w obcych imprezach prozdrowotnych, w których również uczestniczyli mieszkańcy Kalisza:

- Dożynki Powiatowe – Gminne w Morawinie,
- Białe Soboty: 09.09.2023 r., 23.09.2023 r., 21.10.2023 r.,
- Gminne dożynki w Jarantowie,
- Święto ulicy Niecałej,
- Piknik rodzinny „Szlachetne zdrowie”,
- Derby Wielkopolski.

W 2023 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu i inhalowaniu e-papierosów wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie ludzkiego organizmu,
- wzrostu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych z nimi zagrożeniami oraz profilaktyki chorób odkleszczowych,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- profilaktyki nowotworowej w ramach projektu „Co kryją Twoje piersi?”,
- profilaktyki higieny jamy ustnej w ramach projektu „Mam zdrowe zęby”.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **31 386 osób**. W roku 2023 na terenie miasta Kalisza realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. **„Mamo, Tato – co Wy na to?”**- program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów na specyfikę rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych dziecka, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy.
2. **„Czyste powietrze wokół nas”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów. Ma on za zadanie wykształcić u dzieci umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.
3. **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”** – program edukacyjny adresowany dla dzieci przedszkolnych 5-6 letnich. Jego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Jednym z głównych założeń programu jest propagowanie zdrowego stylu życia. Program skierowany jest również do rodziców czy opiekunów dzieci.

4. **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych. Jego zadaniem jest uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, uświadomienie dzieciom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.
5. **„Bieg po zdrowie”** - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.
6. **Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!”** - adresatami są uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej.
7. **Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.
8. **Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”** – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
9. **„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”** - głównymi zadaniami programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, szkoleń, konkursów dla młodzieży szkolnej i lokalnej społeczności, przekazywanie informacji o punktach wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem (PKD).
10. **Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”** - celem programu jest zwiększenie świadomości młodzieży (szkoły ponadpodstawowe) na temat czerniaka, zachęcenie do

regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przez czerniakiem.

11. Realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia Zdrowia**,
- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu**,
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia**,
- obchody **Światowego Dnia AIDS**,
- kampania **„EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność”**,
- akcja **„Bezpieczne Walentynki”**,
- **Akcja Zimowego Wypoczynku**,
- **Akcja Letniego Wypoczynku**,
- obchody **„Europejskiego Tygodnia Szczepień”**,
- kampania **„Jedyny taki test”**,
- obchody **Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach**,
- obchody **„Tygodnia Higieny Rąk”**.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, szkolenia dla ogółu społeczeństwa w ramach projektów: „Mały kleszcz- duży problem?”, a także „Co kryją Twoje piersi?” oraz szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej, (Młodzieżowi Liderzy zdrowia kontra HIV, oraz kontra tytoń),
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluację.

Na terenie **miasta Kalisza** w 2023 roku przeprowadzono: 60 porad z 175 osobami, 32 szkolenia dla 284 osób, 46 wizytacji programowych placówek, podczas których dokonano 126 ocen realizacji interwencji programowych.

- „Mamo, Tato – co Wy na to?” – 21,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 19,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” – 20,

- „Nie pal, przy mnie proszę” – 14,
- „Bieg po zdrowie” – 11,
- „Trzymaj Formę!” – 16,
- „Wybierz życie – pierwszy krok” – 6,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?” – 5,
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” – 9,
- „Znamie! Znam je?” – 5.

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano i przekazano **9 798** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), liczne nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Dbajmy o zdrowie”, „Mój zębowy niezbędnik” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, które zostały ufundowane przez: Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Poznaniu, Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Kaliszu, Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Straż Miejską Kalisza, Urząd Miasta Kalisza, Książnicę Pedagogiczną w Kaliszu, Komendę Miejską Policji w Kaliszu, Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej, Rzecznika Praw Dziecka, Karolinę Pawliczak – posła na sejm, Szkolny Związek Sportowy, Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Kaliszu, a także gadżety (**1619 szt.**) otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej oraz Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Kaliszu (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odblaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie miasta.
2. W roku 2023 na terenie miasta Kalisza realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **31 386 osób**.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano **9 798** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), przekazano nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Dbajmy o zdrowie”,

„Mój zębowy niezbędnik” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, a także 1619 gadżetów otrzymanych od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej oraz Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Kaliszu (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odblaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie w szczególności:

- opiniowanie i uzgadnianie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obejmujące uzgodnienia dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące wydawanie opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu
- oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie zakresu raportu
- oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz wydanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie warunków zabudowy w postępowaniach o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- kontrola obiektów w trakcie ich realizacji w zakresie zgodności z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi,
- zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,

- uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych oraz dla zmiany ich sposobu użytkowania, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Powyższe zadania wykonywane są w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek organów administracji samorządowej lub zainteresowanych podmiotów i miały na celu eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już po etapie programowania, planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie miasta Kalisz.

Planowanie przestrzenne jest ważnym czynnikiem mającym wpływ na jakość życia mieszkańców, gdyż umożliwia ono właściwe lokalizowanie obszarów dla rozwoju między innymi przemysłu, usług uciążliwych i hodowli w stosunku do tzw. chronionych obszarów (przeznaczonych na cele mieszkalne, szkoły, itp.).

Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie nie uzgodniono miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego Miasta Kalisza.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 2 zakresy i stopnie szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowego planu zagospodarowania Miasta Kalisza (Osiedle Dobrzec, Piskorzewie).

Natomiast w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko odstąpiono w 5 przypadkach od uzgodnienia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dotyczyły zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

W drodze postanowienia uzgodniono 2 projekty decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla Miasta Kalisza (np.: budynek usługowo-gastronomiczny oraz przedszkole).

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących

potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane.

W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano 13 opinii sanitarnych (np.: budynki handlowo-usługowe (ul. Majkowska), budynki produkcyjne (ul. Elektryczna, ul. W. Brudzewa), budynek magazynowy (ul. Obozowa), budynki mieszkalne wielorodzinne (ul. Bazyliowai Tymiankowa, Kalisz-Dobrzec), „park fotowoltaiczny Kalisz 1”, ujęcie wody Kalisz-Winiary, kotły gazowe i węglowo-gazowe (elektrociepłownia w Kaliszu), stacja paliw (ul. Warszawska), hala przeładunkowa (ul. Inwestorska), lakiernia natryskowa (ul. Elektryczna).

Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, składowania odpadów, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy, pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie miasta. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 7 dokumentacji projektowych, które dotyczyły: salonu samochodowego, budynku handlowo-usługowego z myjnią samochodową, 2 lokali przeznaczonych na gabinety lekarskie, oddziału chorób zakaźnych, basenu, żłobka.

Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej zwracano uwagę na prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji sanitarnych oraz czy zostały spełnione warunki określone w przepisach szczególnych. W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 65 wizji lokalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu dopuścił do użytkowania 62 obiekty budowlane. Były to następujące typy obiektów: spożywcze (np. ŻABKA, KAUFAND, BIEDRONKA), lokale gastronomiczne, przetwórnia warzyw, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety lekarskie i przychodnie, budynki produkcyjne, budynki handlowo-usługowe, żłobek, pływalnia kryta, budynek szkoły, hale magazynowe, hale produkcyjne, laboratorium medyczne, stacja paliw, zakład medycyny pracy, szalek miejski).

W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektowaną przez tutejszy organ oraz przez rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny miasta Kalisza jest zadowalający i niestanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy podobnie jak w latach ubiegłych:

1. Kontynuować zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19,
2. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawować nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

13. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.
14. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.
15. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
16. Kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.